National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4
L
National Library
Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1069.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 43 (3156) XXXIV aastakäik

Neljapäeval, 6. juunil 1985 — Thursday, June 6, 1985

Üksiknumbri hind 70 senti

Alltoodud resolutsioon võeti vastu Kanada erirahvuste kokkutulekul 30. mail, 1985. a. Ontario parlamendihoones, ühenduses Ottawas toimuva Inimõiguste konverentsiga. Kokkutuleku kirjeldus ilmus Vaba Eestlases nr. 42.

RESOLUTSIOON

KUNA ...Kanada ja 34 teist riiki kirjutasid alla Helsingi kokkuleppele 1. augustil, 1975. a. kindlustades inimõigusi ja vabadusi;

JA KUNA Kanada võõrustab 35-riigi konverentsi Ottawas revideerimaks Helsingi kokkuleppe täitmist;

JA KUNA N. Liit nõudis konverentsi sulgemist avalikkusele;

JA KUNA N. Liit ja teised Ida-Euroopa riigid on rikkunud inimõiguste määrusi; kasutanud plinamist, vangistanud ja paigutanud tuhandeid vaimuhaiglaisse ning pagendanud eksiilli;

JA KUNA Kanada kodanikud tunnevad kaasa neile ohvritele, kes, tuginedes Kanada allkirjale Helsingi kokkuleppel, olid veendunud oma õigustes ja nende täitmise jälgimise seaduslikkuses;

JA KUNA vabad maad, kelle kodanikud igatsevad rahu, on sunnitud kandma kõrgeid relvastus-kulusid kartes, et relvastamatult nad võiksid kaotada oma inimõigused ja vabaduse agressiooni läbi;

JA KUNA Helsingi kokkuleppe rikkumine ja vangistatute külastamise keelamine, millel pole midagi ühist riikliku julgeolekuga, heidab kahtluse varjundi N. Liidu siirusele ja tahtele tunnustada desarmeerimis-lepinguid, mis otseselt puudutavad riiklikku julgeolekut;

SIIS meie, sellele resolutsioonile allakirjutanud rahvuslike ja kohalike organisatsioonide esindajad, nõuame

ET koheselt amnesteeritakse kõik „tõekspidamiste vangid"

JA ET viivitamatult kindlustatakse sõna-, usu- ja keelevabadus ning siirdumine ühelt maalt teise perekondade ühendamiseks, kooskõlas Helsingi kokkuleppega;

JA ET Kanada välisminister informeeriks Kanada parlamenti ja rahvast Ottawa konverentsi käigust päevast päeva;

JA ET Kanada välisminister nõuab, et ÜRO määratleks inimõiguste rikkumist ja vähemusrahvuste ründamist Ida- ja Kesk-Euroopas; ja seista nende eest, kes on vangistatud Helsingi kokkuleppe punktide täitmise jälgimise pärast, millise õiguse neile osaliselt andis Kanada allkiri sellel kokkuleppel;

ET selle kokkutuleku juhatajat volitatakse veenma Ontario ja Kanada peaministreid ja opositsiooni juhte selle resolutsiooni kinnitamiseks vastavasisulise Parlamendi Aktina, mis esitatakse Ontario ja Kanada kodanike nimel N. Liidu saadikule Kanadas;

JA ET SELLE KOKKUTULEKU JUHATAJAT volitatakse seda resolutsiooni üle andma Kanada peadelegaadile Ottawa konverentsil;

JA ET SELLE KOKKUTULEKU JUHATAJAT volitatakse soovitama Toronto, Ottawa ja teiste linnade linnapeadele ja valitsustele kuulutada 1. augusti nädal 1985. a. „Helsingi inimõiguste nädalaks", mis tähistaks selle kokkuleppe 10. aastapäeva;

JA ET AINULT kõigi „tõekspidamiste vangide" vabastamine tähendaks uue ajajärgu algust inimõiguste respekteerimises, üksteise usaldamise ajajärgu saabumist, mis on ainus põhiline element jäädava rahu kindlustamisel maailmas;

JA ET inimõiguste tunnustamine ajendaks usku inimlikkusse igas maailmakaares, nii et relva- ja sõnasõda asendatakse harmooniliste sidemetega rahvaste ja riikide vahel.

Neljapäeval, 30. mail, 1985. a.

Kokkutuleku juhataja
TONY RUPRECHT, M.P.P.

Kanada vähemusrahvuste kokkutulekul Ontario parlamendihoones võeti vastu Inimõiguste Resolutsioon. Pildil aupeakonsul I. Heinsoo resolutsioonile allkirja andmas. Tagapõhjal A. Nõmmik ja sõjaveteranid meie rahvuslipuga. Foto: L. Ristsoo

Poeg käib isa jälgedes spionaazhi radadel

Salakuulamine perekondliku traditsioonina ei tasu ennast

Ühendriikide võimud on arreteerinud isa ja poja, keda süüdistatakse spioneerimises N. Liidu kasuks. Washingtoni lähistel vahistati Föderaalse Juurdlusbüroo poolt 47-me aastane erruläinud USA mereväe allohvitser John Anthony Walker. Hiljem arreteeriti Haifa sadamas Iisraelis ameerika lennukikandja „Nimitz'i" pardal tema 22-aastane poeg Michale Walker, kes oli mereväelasena tegevteenistuses selle ameerika sõjalaeva meeskonnas. Noorema Walker'i koiku juures leiti kast, mis sisaldas tema poolt kõrvaldatud salajasi mereväe dokumente.

Föderaalse Juurdlusbüroo poolt esitatud kohtulikus dokumendis öeldakse, et noorem Walker oli oma isale saatnud kirju, mis rääkisid „suveniiridest", mida ta oli kogunud lennukikandja „Nimitz'i" pardal, kus ta teenis operatiivosakonna büroo ametnikuna. See osakond tegeleb muuhulgas ka laeva kommunikatsiooni ülesannetega.

Ajakirjanduses avaldatud teadete kohaselt oli vanema Walker'i peale kaevanud temast lahuselav naine, kellele ei meeldinud tema mehe armuvahekord ühe Virginia osariigi naispolitseinikuga. Walker seenior oli pärast erruminekut asutanud eradetektiivibüroo.

„The New York Times'i" korrespondent Philip Shenon kirjutab, et nimetuks jäänud ametikandjate ütluse kohaselt on võimalik, et afääri oli segatud veel teisigi ameeriklasi.

Föderaalse Juurdlusbüroo informatsiooni kohaselt on samuti võimalik, et 1976-ndal aastal erruläinud John Walker tegutses spionaashiga N. Liidu kasuks rohkem kui 15 aastat. Oma mereväe allohvitseri karjääri jooksul töötas John Walker peamiselt kommunikatsiooni alal ja talle oli lubatud juurdepääs tähtsatele saladustele(inglise keeles „topsecret clearance"). Walker vahistati esmaspäeval varsti pärast seda, kui ta oli maha jätnud koti rohkem kui 120-ne salajase dokumendiga ühte Washingtoni lähistel maapiirkonnas asuvasse paika, mille lähedal nähti varsti pärast seda kedagi nõukogude ametikandjat. Viimast ei arreteeritud kuna FJB ütluse kohaselt ta ei olnud sooritanud mingit otsest spionaazhiakti.

FJB esindajad seletasid ajakirjanikule, et Walker seenior oli üle andnud salajasi dokumente nõukogude agentidele,

mis pärinesid arvatavasti lennukikandjalt „Nimitz", millel asuvad luureseadmed, mis jälgivad nõukogude sõjalaevastiku kurseerimist Vahemerel.

Oma isale saadetud kirjades oli Michael Walker mures asjaolu üle, et talle oli kogumas liiga palju materjali ja ta küsis nõu, mida sellega peale hakata.

Ameerika ajakirjanduses avaldatud teadete kohaselt oli vanem Walker oma mereväekarjääri jooksul teeninud

kahel tuumarakettidega varustatud allveelaeval enne seda kui teda määrati Ühendriikide mereväe Atlandi ookeani laevastiku peakorteri juurde Norfolk'i linnas,

Virginia osariigis. Walker jäi sinna elama ka pärast erruminekut, tegeledes seal oma eradetektiivi bürooga. See äri oli nähtavasti hästi läinud, palgates umbes neljakümmet teenistujat. Walker on isegi neljaistmelise eralennuki omanik.

„The New York Times'i" korrespondent Shenon kirjutab, et Föderaalse Juurdlusbüroo ja mereväe ametikandjad ütlesid, et on ebaselge kas Walker'ite spionaazhitegevus on kahjustanud Ühendriikide julgeolekut.

Kritiseeritakse kohtuministrit

OTTAWA — Kanada kohtuminister John Crosbie on saanud parlamendis terava kriitika osaliseks, kuna ta kaks, mitte just hiilgavate õppetulemustega poega palgati ministeeriumi poolt tööle kui keskvalitsuse advokaadid. Isale omistatud kriitika pärast on pojad Chesley ja Michael Crosbie sisse andnud kohalt lahkumise palved.

Isal, John Crosbie'l, oli äge sõnasõda parlamendis, mille kestel kasutati vägagi mahlakat inglise keelt ja anti väljakutseid käsikähmluseks.

Ameerika embargo mõjustab Nikaraagua riiklikku arstiabi süsteemi

MANAGUA (Reuter) — Nikaraagua riiklik arstiabi-tervishoiu süsteem on tõsistes raskustes USA embargo tõttu, väidavad Nikaraagua kaubandustegelased

„Probleem ei seisne arstimites, neid me saame osta mujalt," ütles väliskaubanduse ministri abi Bernardo Chamorro, „probleemiks on USA's valmistatud meditsiinilised aparaadid, millele on võimatu saada varuosi või neid asendada." Enam kui 80 prots. taolistest aparaatidest on valmistatud USA's.

Inglise politseile rohkem võimu

LONDON — Inglise valitsus tegi ettepaneku uueks seaduseks, mis annaks politseile rohkem võimu vägivalla vastu protestidemonstratsioonidel, piketeerimise liinides, spordisündmusil ja rassikokkupõrkeis. Need osutusid vajalikuks 51 nädalat kestnud söetööliste streigi ajal, huligansimi vastu jalgpallimängudel ja rassikonfliktides inglise linnades 1979 ja 1981.

Juutide-ukrainlaste kontaktid

Püütakse unustada vana vihavaenu

Ukrainas sündinud juut Jacob Suslensky, kes elab Iisraelis, on asutanud laiaulatusliku ühingu kontaktide loomiseks juutide ja ukrainlaste vahel (Association for Jewish-Ukrainian Contacts). Ühingul on osakonnad Edmontonis, Vancouveris, San Franciscos ja Philadelphias.

Suslensky, kelle elu olla kaks korda päästetud tema ukrainlastest sõprade poolt, soovib unustada sajanditepikkust vihavaenu juutide ja ukrainlaste vahel ja ühendada jõud nende ühise vaenlase N. Liidu ülemvõimu vastu.

Suslensky arvates on üheks takistuseks paremate sidemete loomisel ukrainlase John Demjanjuk'i võimalik deporteerimine USA'st Iisraeli, keda süüdistatakse 900.000-nde juudi surmamises Treblinka koonduslaagris.

Ta ühineb paljude ukrainlaste arvamisega, et Demjanjuk'i protsess Iisraelis ei kujune erapooletuks ja õiglaseks,

kuna osa süüdistusmaterjale on pärit N. Liidust ja et kohus olla kindlasti mõjutatud Iisraeli avalikust arvamisest ja masside survest.

Teiseks komistuskiviks olevat Iisraeli valitsuse jätkuv keeldumine tunnustamast metropoliit Andreas Sheptytsky suuri teeneid juutide heaks II maailmasõja aegu.

Valitsuse teguviis olevat poliitiliselt motiveeritud, sest N. Liit vihkab metropoliiti kui Ukraina rahvusluse sümbolit

ja Iisraeli valitsus tahtvat säilitada diplomaatilisi sidemeid N. Liiduga.

Mis puutub Ukraina rahvuslastesse, siis kohtas Suslensky neid esmakordselt vanglas 1970. aastal, kus ta ka kuulus nende poolt juhitavasse põrandaalusesse organisatsiooni. Kui Suslensky pääses N. Liidust 1977. aastal tõi ta endaga välja ukraina rahvuslaste nimekirja, keda praegu peetakse vanglas — nende hulgas ka Danilo Shumuk, kelle vangistamist puudutas ka välisminister Clark oma reisil N. Liitu.

„Tuumarelvade klubi" laieneb?

India kaalub tuumarelvade valmistamist

PARIIS (Reuter) — India kaalutleb tuumarelvade valmistamist, kartuses, et Pakistan varustab ennast aatomipommiga, ütles India peaminister Fajiv Gandhi.

Intervjuus prantsuse ajalehega „Le Monde", Gandhi arvas, et Pakistanil olla juba oma aatomipomm ja kui mitte, siis olla nad selle viimistlemise viimases faasis.

„Juhul kui Pakistanil on tuumarelvad, muutuvad poliitilised mängureeglid meie maailmaosas tunduvalt," ütles Gandhi, kes külastab sellel nädalal Pariisi. Kui teda küsitleti võimaluse üle, et India varustab ennast tuumarelvadega, ütles ta, et otsus selleks pole veel langetatud ja et küsimust vaagitakse hoolikalt.

Pakistan on pidevalt ütelnud, et neil pole aatomirelvi.

Gandhi väitis, et põhimõtteliselt olla India vastu ideele kujuneda riigiks, mis on varustatud tuumarelvadega ja kui India peakski selle otsuse tegema, siis võtaks see nädalaid või kuid. Hetkel on „tuumarelvade klubil" viis liiget: USA, N. Liit, Inglismaa, Prantsusmaa ja Hiina.

Teadaanne

Balti naiste korraldusel toimub 17. juunil demonstratsioon Ottawas. Bussid lahkuvad Läti Majast, 4 Credit Union Dr., kell 6 homm. Lähemat informatsiooni saab pr. Ozols 222-2854

Teatrikriitik Kalju Uibu Tallinnast

„Mida mängivad teatrid Eestis"

kolmapäeval, 12. juunil kell 8 õ.
OISE ruum 4-413, 252 Bloor St. W.

Sissepääs $4 ja $2

Eesti Kirjanduse Sõbrad

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $54.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $68.—, poolaastas $37.— ja veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD:
üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Göteborgis tegutseb aktiivselt filatelistide grupp. Pildil kogumisõhtust osavõtjaid, keskel Elmar Ojaste, kes on toimetanud mitu annet rahvusvahelist tähelepanu äratanud ja auhindu saanud „Eesti Filatelisti". Foto: O. Kopler

Kas on oodata uusi suundi?

Milliseks kujuneb N. Liidu välispoliitika Kremli uue „füüreri" Mihhail Gorbatshovi juhtimisel? On siin oodata suuremaid muudatusi ja uute vagude ajamist või kulgeb kõik edasi vanadel äraproovitud radadel, kuna uute sihtide ja suundade otsimine ja nende rakendamine võib kaasa tuua ettenägemata raskusi? Või on Gorbatshov tõesti hoopis teisest puust mees kui tema eelkäijad ning tuleb välja oma välispoliitikaga — uute ideedega, uute algatustega ja siira koostöötahtelise vaimuga?

Nendele küsimustele selgesõnalise vastuse andmine oleks teataval määral riskantne, kuna Gorbatshovi võimuloleku aeg on selleks veel liiga lühike, et tema tulevikuplaane välispoliitilises sektoris enamvähem täpselt kindlaks määrata. Üks näib olevat siiski kindel — Gorbatshov ei kavatse nõukogude välispoliitika määritlemisel põhiliselt kõrvale kalduda senisest agressiivsest liinist ning jatkab oma eelkäijate poliitikat, mille kandetalaks ning kontinuiteedi pidajaks on kauaaegne välisminister Andrei Gromõko. Tundemärke sellise suuna jatkamiseks on mitmeid, kuid suurimat tähelepanu pälvivad siiski Gorbatshovi oma kõned, märkused ja jutuajamised välisriikide esindajatega.

Juba 23. aprillil Moskvas toimunud N. Liidu kommunistliku partei keskkomitee pleenumil peetud kõnes käsitas Gorbatshov sisepoliitiliste probleemide kõrval ka välispoliitilisi küsimusi, kus ta atakeeris eriti Ameerika Ühendriike, deklareerides, et „vastutust väljakujunenud situatsiooni eest kannavad eeskätt Ameerika Ühendriikide valitsevad ringkonnad, ja seda tuleb öelda täie konkreetsusega. Nad on endiselt võidurelvastamise initsiaatorid ja saboteerivad desarmeerimist, mida maailma üldsus hästi teab."

Arendades edasi oma atakki Ühendriikide vastu mainis Gorbatshov, et USA ignoreerib, tihtipeale tallab otseselt jalge alla teiste rahvaste huve, rahvusvahelise suhtlemise traditsioone, kehtivaid lepinkuid ja kokkuleppeid. Süüdistades Ühendriike Nikaraagua rahva ähvardamises sõjaliste operatsioonidega mainis Gorbatshov, et N. Liit jääb solidaarseks progressi ja demokraatia jõududega, nende maade ja rahvastega, kes kaitsevad tagurluse surve all oma vabadust ja sõltumatust. „Me ei säästa ka edaspidi jõudu, et NSV Liidu relvajõududel oleks kõik vajalik meie isamaa ja tema liitlaste kindlaks kaitsmiseks, et mitte keegi ei saaks meid üllatada," deklareeris Gorbatshov, lisades: „Tuleb teha kõik, et militarismi — ja agressioonijõud ei saavutaks rahvusvahelistes suhetes ülekaalu."

Need sõnad ja väljendused on kõik juba tuttavad ja paiguti on tunne nagu oleks Gorbatshovi asemel kõnelenud nõukogude välispoliitika Grand Old Man Andrei Gromõko, kes oli N. Liidu välispoliitika meister Brezhnevi, Andropovi ja Tshernenko valitsemise perioodidel. Süüdistused, ähvardused ja atakid Ühendriikide ja NATO vastu on kõik omavahel kooskõlastatud ja liidetud üheks tervikuks, mis moodustab N. Liidu välispoliitika selgroo. Vabale maailmale näkku paisatud süüdistustega kõrvuti kirjeldatakse N. Liidu suurt rahutahet ning sõprust nõrkade ja väetite riikidega, mis on teatavasti täielikult vastuolus N. Liidu tegelike sammudega välispoliitilisel pinnal.

Samas vaimus ja samadel kulunud radadel kulgesid ka Gorbatshovi mõtteavaldused äsjasel kohtamisel Kremlis Ühendriikide kaubandusministri Malcolm Baldridge'iga. Gorbatshovi välispoliitiliste teadmiste reservid on näiliselt väga väiksed, kuna ka siin piirdus tema jutuajamine peamiselt süüdistustega. Ühendriikide arvel. Partei peasekretär toonitas, et Washingtoni ja Moskva vahelised lahkhelid ja jäine vahekord on põhjustatud Ühendriikide poolt, kes ajab diskrimineerivat poliitikat ning sekkub N. Liidu sisemistesse asjadesse. Nii-siis — jälle süüdistused ja etteheited, mis on alati olnud nõukogude välispoliitika nurgakivideks!

Kõik need ühekülgsed ähvardused ja etteheited tunduvad absurdsetena, otsituina, sihilikena ja isegi naiivsetena, kuid ometi on need möödunud aastate jooksul venelastele head vilja kandnud ning nende maailmavallutamise plaanidele teed tasandanud. Läänemaailmas, rääkimata arengumaadest, leidub alati kergeusklikke idealiste, kes Moskva propagandajutte usuvad ja sealsete võimumeeste seisukohti, sõnavõtte ja süüdistusi puhta kullana võtavad. N. Liidu poliitika kujundajad ja propagandistid teavad seda ning seda teab ka Mihhail Gorbatshov, kes senist Moskva edu silmas pidades jatkab tõenäoliselt senist äraproovitud liini, kuigi see on paiguti pehkinud ja värske värvi kaotanud.

Seda kõike mäeme Genfis tuumarelvade piiramise läbirääkimistel, seda konstateerime Ottawas toimuval Helsingi kokkulepete järelkonverentsil, kus arutatakse inimõiguste rakendamise küsimusi, seda näeme Afganistanis, kus sealse rahva sihikindel hävitamine jatkub endise ägedusega, seda näeme allaheidetud riikides ja satelliitriikides, kus Vene surve ei vähene vaid suureneb ja seda näeme kõikjal mujal kuhu venelastel on õnnestunud oma sõrmi sisse torgata.

Ja tõesti — miks hakata kandma uusi kingi, kuna need võivad hakata pigistama? Kas ei ole kasulikum, mugavam ja muretum käia vanade kulunud, kuid äraproovitud kingadega kuni tuleb aeg nende prügikasti viskamiseks? Miks mitte valetada niikaua kui nendel valedel leidub uskujaid? Ja kas on suuremat valet kui Gorbatshovi väide partei keskkomitee pleenumil, mis kõlas järgmiselt: „N. Liidu kommunistlik partei ja Nõukogude riik toetavad kindlalt kõigi rahvaste õigust määrata ise, vastavalt enda valikule oma sotsiaalne ja majanduslik olevik ning rajada tulevik ilma igasuguse välise sekkumiseta. Püüd võtta rahvastelt see suveräänne õigus on lootusetu, läbikukkumisele määratud ettevõtmine."

Me jääme ootama, millal Eestis see „läbikukkumisele määratud ettevõtmine" lõpuks läbi kukub.

K. A.

N. Liit on ees laser-relvade arendamisel

Pentagoni raport N. Liidu sõjalisest tegevusest

Ameerika Ühendriikide kaitseministeerium tegi teisipäeval, 2. aprillil avalikuks oma neljanda igaaastase hinnangu N. Liidu sõjalisest võimsusest. Rapordi pealkirjaks on inglise keeles „Soviet Military Power" ja selles öeldakse, et nõukogude sõjajõud on tegemas kiireid edusamme relvatehnoloogia valdkonnas. See progress olevat eriti märkimisväärne allveelaevade, tuumarakettide ja kosmoserelvade sektorites.

Ühendriikide kaitseministeeriumi aruandes räägitakse üha laienevast nõukogude uurimisprogrammist laser relvade valdkonnas, mis on osaks laiemast ja energilisest kampaaniast, mille eesmärgiks on ülekaalu saavutamine kosmoserelvades. See nõukogude kampaania on üheks põhjuseks miks Reagani administratsioon on alustanud oma nn. Strateegilise Kaitse Initsiatiivi.

Kõnesolevas rapordis öeldakse, et nõukogude sõjajõud on ehitanud maapeal asuvate laser-relvade prototüüpe,

mida peetakse võimelisteks häirima ameerika tehiskaaslaste tegevust

ja mida on võimalik operatiivselt paigaldada juba 1980-ndate aastate lõpus.

Aruandes esitatakse ka detaile nõukogude kasvavalt ähvardavast sõjalisest võimsusest Euroopas, mis hõlmab suurenevat kesktegevuskaugusega tuumarakettide arsenali ja kahe uue maaväe diviisi organiseerimist eriliselt kiireks kallaletungiks.

Aruande avaldamisega seoses peetud pressikonverentsil ütles Ühendriikide kaitseminister Caspar Weinberger,

et see dokument demonstreerib nõukogude sõjalise ülesehitusprogrammi „väga järeleandmatut" iseloomu

ning vajadust ameerika relvastuse moderniseerimiseks selleks, et nõukogude pingutustega sammu pidada.

Nõukogude pressiagentuur TASS nimetas kärmelt kõnesoleva aruande „väljamõeldiseks".

Ühendriikide Senati Relvajõudude Komisjon algas samal ajal oma tööd kaalumaks kolme eri kaitseassigneeringute kavandit tulevaaastases föderaalses eelarves, mis kärbiks Reagani administratsiooni poolt esitatud sõjalist eelarvet kuuest kuni kahekümne miljardi dollari võrra.

Kaitseminister Weinberger avaldas pressikonverentsil ka oma senini kõige teravamat kriitikat N. Liidu aadressil ameerika sideohvitseri major Arthur Nicholson'i tapmise puhul 24-ndal märtsil ühe nõukogude valvesõduri poolt Ida-Saksamaal. Weinberger ütles, et vahejuhtum ei kujutanud endast mitte mingit isoleeritud intsidenti, vaid oli hoopis nõukogude poliitika ilminguks.

Weinberger deklareeris, et nõukogude võimud „oletatavasti kahetsevad, et nad ei tabanud ka seersanti", kes oli major Nicholson'i saatmas tema fotografeerimise retkel ühe nõukogude sõjalise seadeldise läheduses Ida-Saksamaal.

Kaitseminister ütles ajakirjanikele, et USA armee komandör Lääne-Euroopas peaks ootama nõukogude-poolset vabandust enne kui ta kohtub oma nõukogude vastaspoolega arutamaks asetleidnud vahejuhtumit. „Ma arvan, et ta peaks valima ootamise lähenemisviisi seni, kui nõukogude võimud esitavad mingit laadi vabanduse, mis läheneb natuke rohkem tsiviliseeritud käitumisele kui see mida nad on ülesnäidanud senini.", ütles kaitseminister Weinberger kelle seisukohavõtt erineb mõneti pehmemast USA välisministeeriumi omast.

Pentagoni kõnesolev aruanne rõhutas nõukogude saavutusi raketivastases kaitses ja kosmose relvastuses, pareerides niiviisi kriitikat, mis on suunatud Ühendriikide samalaadsete pingutuste pihta. „Need on süsteemid mille soetamist Ühendriikide poolt N. Liit on üritamas vältima. Nad nähtavasti tahavad endale monopoli selles seoses," ütles kaitseminister Weinberger teisipäevasel pressikonverentsil. Pentagoni kõnesolevas aruandes öeldakse muuhulgas, et N. Liit on rakendanud rohkem kui 10.000 teadurit ja inseneri tööle laserrelvastuse väljaarendamiseks.

„Soviet Military Power" nimelise igaaastase rapordi esimeses, sissejuhatavas peatükis esineb ka järgmine lõik: „NSV Liidu valmisolek ähvardada ja kasutada sõjalist jõudu teatud tingimustes selleks,

et saavutada väliseid riiklikke eesmärke on dokumenteeritud pika ja jäiga invasioonide ning teiste riikide sõjalise mahasurumise ajaloo poolt.

Tuletagem näiteks meelde, et Punaarmee tükeldas Poola koos natsidega aastal 1939 ja tungis Soomele kallale hiljem selle aasta talvel. Aastal 1940 oli Soome sunnitud loovutama territooriumi N. Liidule ja punaarmee okupeeris Läti, Leedu ning Eesti ja Rumeenia provintsi Bessaraabia."

Laiaulatuslik korruptsioon N. Eesti juhtkonnas

Skandaal nähtavasti hõlmab isegi Ministrite Nõukogu, kus Riikliku Petrooleumi produktide Varude Komitee esimees Juri Võrk vallandati 29. märtsil ja asendati Gregori Shevtshenkoga. Võrku süüdistati korruptsiooni ignoreerimises oma alluvate hulgas, vaatamata paljudele kaebustele. Mitmeid teisi ametnikke olevat tõsiselt noomitud-hoiatatud ja üheksale määrati vanglakaristus.

Peasüüdlane näib olevat Võrgule allunud V. Liiva, kellele omakorda allusid kõik N. Eesti bensiinijaamad. Liivale määrati viie- või kümneaastane vabadusekaotus töölaagris.

Teda süüdistati töökohtade müümises bensiinijaamades, mis kõik loomulikult kuuluvad riigile.

Kaheksale teisele määrati vähemad karistused.

Liiva nähtavasti võttis 500 rubla altkäemaksu ja palkas inimesi bensiinijaamadesse tööle, kus regulaarne palk on 100 rubla kuus. See pole loomulikult kõrge palk, ent võimalused bensiini varastamiseks ja mustal turul edasimüümiseks olid nii ahvatlevad, et igale võimalikule kohale bensiinijaamades oli soovijate järjekord. „Sotsialistitshkaja Industria" teatas, et oskustöölised, kelle palk oli neli korda kõrgem bensiinijaama teenistujate, omast, maksid Liivale meeleldi 500 rubla, et ainult „pumba juurde pääseda".

Korruptsiooni ulatust on raske määritleda, ütleb teadeteagentuur Reuter, ent uurimused on näidanud, et pool eraautode omanikele müüdavast bensiinist pärineb mustalt turult.

Sääraste mõõtmetega riigi varastamine näib osutavat laiaulatuslikumale korruptsioonile kui ainult töökohtade müümine bensiinijaamades.

Kuna autode arv N. Eestis isiku pealt on kõrgeim N. Liidus on ilmne, et nii laiaulatuslik riigi varastamine peaks olema teada ka kõrgematele tegelastele juhtkonnas kui „Ministrite nõukogu" liikmed.

Tõsiasi, et pärast kohtuprotsessi enamik eraautode omanikest kasutasid oma sõidukeis mustalt turult ostetud bensiini, vihjab suuremale korruptsioonile kui esialgu osati arvata.

Kommentaarid

Pärast seda kui Ottawas toimuv Helsingi kokkulepete järelkonverents, mis käsitab spetsiifiliselt ainult inimõiguste küsimusi, vene delegatsiooni nõudmisel kinniseks kuulutati, on avalikkuses selle konverentsi käekäigust väga vähe kuulda olnud. Ottawas toimuva arutelu telgitagused ilmuvad piiratud kujul avalikkuse ette ainult nende üksikute tagasihoidlike intervjuude kaudu, mis N. Liidu, Ühendriikide ja mõne teise riigi esindajad ajakirjanikele annavad. Kuid olgugi, et need intervjuud käsitavad väga tagasihoidlikult ja isegi pelglikult konverentsil esiplaanile kerkinud probleeme ja ainevalikut, võib nende kaudu siiski järeldada, et asjad ei arene Ottawas kaugeltki libedalt ning ameeriklased oma nõudmiste ja pärimistega teevad vene delegatsiooni elu võrdlemisi kibedaks.

Kui kibedaks? Näib, et venelastel on läinud ameeriklaste atakeerimise tulemusena kops üle maksa ning vene delegatsiooni juht Vsevolod Sofinski tuli pressikonverentsil oma seisukohti õigustama ja oma meelekibedust lahutama. Sofinski tiraadides ajakirjandusele ei olnud sisuliselt midagi uut, kuna tema andmetel levitavad ameeriklased N. Liidu kohta valesid, laimu ja võltsitud informatsiooni, kuid tema toonist võis siiski järeldada, et Moskva meestel on Ottawas võrdlemisi hapud päevad, mis neile sugugi ei istu.

Kremli delegaate häirib eriti, et Ühendriikide delegatsioon tegi vaatamata kongressi kinnistele istungitele avalikuks kaks detailset avaldust, milles kirjeldati tõsiseid inimõiguste rikkumisi venelaste poolt allaheidetud maades. Sofinskil ja tema kaaslastel ei olnud enda kaitseks midagi muud öelda kui asuda lääneriike ründama. Kuid kuna neil pole ette tuua otseseid inimõiguste rikkumise juhuseid, siis räägitakse üldiselt Ühendriikides ja teistes lääneriikides valitsevast tööpuudusest, rassivaenust, maa pärisrahvaste diskrimineerimisest ning ebavõrdsusest meeste ja naiste vahel. Sofinski kiitles, et Venemaal ei esine selliseid väärnähteid ja lääneriigid ei jõua kunagi oma saavutustetasemele sellisele tasemele kuhu on jõudnud venelased. Kui Sofinskilt küsiti, miks ta nõudis konverentsi kinniseks kuulutamist, siis vastas küsitatu, et ta soovis konverentsile anda „praktilist õhkkonda."

Nagu Kanada delegatsiooni juhi Harry Jay informatsioonist nähtub, on kanadalased oma erilise kaitse alla võtnud juudid ning süüdistanud venelasi, et need vabritseerivad juutide vastu süüdistusi ning määravad neile suuri karistusi. Jay mainis, et juutide küsimus on kanadalastel eriti südamel. Kanada esitas oma protesti juutide suhtes sellises lamedas, diplomaatilises ja tagasihoidlikus vormis, et sellel ei olnud ilmselt mingit mõju venelastele. Kanada välisminister Joe Clark mainis parlamendis Kanada delegatsiooni õrna käitumist vabandades, et Kanada on konverentsi korraldav maa ja peab selle tõttu olema tagasihoidlikum.

Sofinski seletustest ajakirjandusele jääb mulje, et Kreml opereerib võrdlemisi kulunud ja auklike propagandavõtetega kui ta hakkab lääneriikide elu ründama ja kommunistliku Venemaa elu kiitma. Sofinskiga ei ole mõtet hakata vaidlema Venemaa suurte saavutuste üle kuna läänemaailmas on üldiselt teada, kui suured või väikesed on kommunistliku süsteemi ja riigikorra ligemale 68-aastase eksistentsi tagajärjed. Üks küsimus siiski kõrgele Kremli delegaadile: Kas Venemaal seisab meeste ja naiste vaheline võrdsus selles, et naised pannakse koos meestega müürl laduma ja poliitbüroo koosneb eranditult ainult meestest?

AMI

VALVEARST NÄDALALÕPUL

8. ja 9. juunil
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

15. ja 16. juunil
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

Eesti Kultuurfondi eripreemia Fred Limbergile

Eesti Kultuurfondi Üldkoosolek 28. märtsil otsustas määrata eripreemia Fred Limbergile tema raamatu eest: Isamaa eest. Eesti Vabariigi sõjajõudude organisatsioon ja juhtkond. (Cardiff, Boreat, 1980)

Auhinnatud teos kujutab endast ainulaadset entsüklopeedilist teost Eesti Vabariigi sõjaväe kohta. Raamat annab hää ülevaate mitte üksi meie rahvuslike väeosade organisatsioonist, vaid ka selle arengust iseseisvusaastate vältel koos andmetega meie sõjajõudude juhtkonnast.

Eesti Kultuurfondi juhatus

Eesti hümni ajalugu levimas

Nagu eesti ajakirjanduses on teatatud, on dr. jur. Artur Taska koostanud meie hümni ajaloo. See on trükis ilmunud tiitli all „Eesti hümn".

Rootsi Muusika Akadeemia raamatukogu soovil on dr. Taska saatnud ka neile oma teose. Nagu me nüüd kuuleme, rändab meie hümni ajalugu Akadeemia ja muuseumi bibliograafiate kaudu nii rootsikeelsetesse kui ka ingliskeelsetesse kataloogidesse. Ei ole kahtlust, et viimatinimetatud kataloog viib meie hümni ajaloo ka vaba maailma vastavasse erialalisse kirjandusse.

Stokholmi Eesti Algkooli juubelit tähistati Storkyrkan kirikus. Osavõtjaid oli eestlasi, nende rootsi sõpru ja Rootsi valitsuse esindaja sisserännuminister Anita Gradin. Aukülaliste hulgas oli mitmeid endisi koolijuhatajaid. Pildil esireas vasakult koolijuhataja Heino Kirikmäe, endised koolijuhatajad Eduard Karma, Herman Rajamaa ja Udo Juuni.

Foto: R. Tippo

Metsaülikooli juubeliraamat on „imetegu"

Jutuajamine nimekaimuga – toimetaja Heino Susiga

Paljud inimesed, kes on näinud juubeliraamatut „Metsaülikool 1967—1982" on imestades pead vangutanud ja ütelnud, et „see on küll imetegu niisuguse asjaga maha saada praegusel ESTO-kaatri ja eestluse-väsimuse hetkel".

Heakene küll — kui on imetegu, siis peab ka olema imetegija. Selle plaaniga ma ründangi nimekaimu, metsaülikooli veterani, keemia doktorit, soomepoissi, memuaar-raamatute autorit ja igati marudat venda Heino Susi, kes metsaülikooli juubeliraamatu „kokku pani". Intervjuud palun!

Heino Susi on tagasihoidlik mees, lööb silmad maha ja ütleb, et tema ei ole Kaana pulmas veest viina teinud ega ühtegi surnut ellu äratanud. Imetegudel on oma kindlad normid.

Ma jään nõusse Kaana pulma suhtes, aga mis äratamisse puutub, siis see on juba vaieldav. Oma ettekannetega metsaülikoolis oled sa paljusid eestlusele äratanud — kas siis just surnuist või poolsurnuist või surmaune ohust. Seda suremise kraadi on raske määritleda, eriti kui lugu su oma silma all lõpeb ülestõusmisega rahvusliku vaimustuse puhangus.

Mul oli alles möödunud MÜ-s au sulle üle anda Kotkajärve „ülikolli", mis on midagi filmi-Oscari ja MÜ-audoktorikraadi vahepealset ja antakse teenelistele imetegijatele. Tagasihoidlik mees Heino Susi ei punni enam vastu, vaid jutustab rahulikult.

Heino Susi töötab Filadelfias, Ühendriikide põllutööministeeriumi (Dept. of Agriculture) juures uurimis-keemikuna. Ta on reamehe auastmes soomepoiss, kes sõjakäigust on kirjutanud kaks raamatut: „Üle lahe" ja „Kojutulek". Kolmas raamat — kaheköiteline „Sarviku sulased" on tulemas. „Maitseproov" sellest ilmus „Vaba Eestlase" joone all mõne aja eest.

Heino Susi on Otto Tiefi valitsuse haridusminister Susi poeg, nii et juba perekondlikult kõvasti segatud eesti asjadesse. Minister Susi oli teatavasti 1944. a. murrangupäevadel kolm päeva haridusminister ja sai selle eest venelastelt kaheksa aastat rasket sunnitööd. Vahel tasutakse isamaa töö eest niimoodi.

Kui palju oma kallist aega sa MÜ-raamatusse panid? — teadagi, et inimesed ei ole nõnda kirjutama ja neid tuleb aina tagant virgutada, küsin Heino Susilt.

Aega ei oska arvestada, aga küll seda läks. Tegelikult — need kes kirjutavad MÜ raamatus — ei ole mitte „raskelt kirjutajad" inimesed. Kirjutiste autorid on kõik oma alade tippmehed, kellele kirjutamine on „kerge" töö. Aga samal ajal on nad ülekoormatud mitmesuguste kohustustega ja MÜ raamat ei olnud juht tähtsaim. Nii oli sellegagi tegemist. Üldiselt pean aga nimetama, et kõik autorid olid erakordselt abivalmid, teadsid oma kogemustest sellise töö raskust ja üritasid seda mulle lahedaks muuta.

Kui palju muret tegi Filadelfias elades Torontos ilmuvat raamatut toimetada?

No, sa tead tänapäeva kuulsaid postiolusid ... Õnneks midagi postil kaduma ei läinud ja nii palju kui võimalik püüdsin ma käsikirju otseselt edasi anda. Kõige keerulisem punkt oli raamatu kujunduse tegemine. Selle lahendasid aga ära võrratud abilised Torontos — Inga Eichenbaum ja Linda Saaliste. Raamat sai kujunduselt hea ja Oss Timmase kaanepilt annab sellele omakorda kunstilise näo.

See on ju metsaülikooli juubeliraamat 15. aastapäevaks. Kellele sa mõtlesid — lugejatena — kui raamatu sisu kokku seadsid? On see mälestusteos MÜ-st osavõtnud metsatudengeile?

Aastate eest, kui MÜ oli paljudele väljaspool-seisjatele müstiline ja kahtlane (nagu eestlased üldiselt iga müstilise asja kohta arvavad!) üritus, siis oleks raamat pidanud jääma puhtakujuliseks osavõtjate mälestusraamatuks. Praegu on pilt teine. Kanada ja Ühendriikide eesti ühiskonnad on MÜ täielikult adopteerinud, metsaülikool on nüüd selle mandri eestlaste armas kasulaps, kellest just ESTO ajal kuulsin inimesi uhkusega kõnelevat. Seda olukorda püüdsin arvestada raamatut koostades. Seal on lugemist — kui päris ausad olla — igaühele, kes lugeda mõistab ja lugeda armastab. Seal on rida MÜ loenguid ja loengute kokkuvõtteid populaarsematelt aladelt. Seal on olustikukirjeldusi, mis jutustavad üksikutest MÜ kursustest ja vaimust. Seal on aga ka palju seda, mida iga eestlane MÜ kohta just teada tahab —nimelt selle „müstika" lahendust. Ma püüdsin kõik need eriosad ajada tasakaalu, et ükski, kes selle raamatu kätte võtab, ei pettuks.

Veel kord tagasi kirjutiste autorite juurde. Kas sa ei arva, et teaduslike kraadidega autorid oma alasid käsitledes käivad keskmisele lugejale üle pea?

See on asjata mure. Tänapäeva teadlane on oma põhitüübilt elulähedane inimene, MÜ osas ei ole nad teadlased, vaid õpetajad ja populaarsed rahvavalgustajad. Sellest ka tihe ja hea kontakt MÜ „professorite" ja tudengite vahel. Ma ütleksin, et MÜ raamat on Väli-Eesti tänapäeva parimate vaimujõudude paraad ja et see raamat üsna varsti muutub rariteediks, millele peetakse „jahti".

Inimesed ei armasta pikki lugusid ja laseme oma juttu edasi Kotkajärvel millalgi augusti keskpaiku. On sul veel midagi, mis sa tahaksid sirgelt ja kohe ära ütelda?

Jaa! Kuigi mina toimetasin ja selle asja kokku õmblesin, on see siiski suur kollektiivne töö — kollektiivne „imetegu", kui seda väljendust kasutada. Ma tahan tänu ütelda kõikidele inimestele, kes selle juures kaasa aitasid, autoritele, vanadele MÜ juhatustele, metsatudengitele ja muidugi kõige lõpuks — lugejatele, kes seda raamatut naudivad. Tegija suurim rõõm on teadmine, et ta tegi midagi, mida on tarvis.

Heino Jõe

Leer Kolmainu koguduses

Õnnistati neli leerinoort

Nelipühal, või Püha Vaimu väljavalamise pühal oli Toronto Ev. Luteriusu Kolmainu koguduses leeripüha. Erilise püha puhul oli jumalakoda kirikulistest täidetud — üle 200 osavõtja.

Teenistusel laulis koguduse naisansambel pr. Vaiki Meltsi juhatusel ja organisti G. Iltali orelisaatel. Õnnistatud said John Arbu Kadai, Krista Ann Kadai, Toivo Lainevool ja Joseph Elmar Pall.

Pärast oreli eelmängu sammusid noored õpetaja ees sammudes Ambrosiuse koraaliviisi „Jumal, sind me kiidame", saatel altari ette. Pärast avalaulu „Mu järel hüüab Jeesus Kristus" pidas õnnistamiskõne õp. O. Gnadenteich Õpetussõnade 3, 5—7 alusel: „Ära toeta ennast oma enese mõistuse peale. Kõigi oma teede peal õpi Teda tundma, siis teeb Tema su teerajad õigeks". Jumal ei eita kunagi inimlikku tarkust ega mõistust, kuid sel korral, kui inimliku tarkuse ja mõistusega saavutatud haridusliikud või majanduslikud vahendid seatakse üle Jumala ja inimene seab neid nagu pjedestaalile imetlemiseks ja jumaldamiseks, siis inimene on unustanud oma Jumala kui Looja ja Õnnistegija Jeesuse Kristuse kui pattudest lunastaja ja on temast lahti ütelnud. Selleks on kiusatusi igal sammul igal inimesel tema eluteel. Kui elu väärtused jäävad vahendeiks ja neid ei vahetata Jumalaga, kellesse usk jäägu kindlaks, siis Jumalalt hoovab õnnistus teie ellu, mida Jumal teile andku rohkesti.

Jutlus oli nelipühakohane. Järgnes armulaud, millest leerinoortega osa võtsid ka nende omakseid ja koguduse liikmed.

Jumalateenistus lõppes tänamise ja õnnistamise talitusega ja lauluga: „See armas Jumal nüüd, Ka võtku muret kanda. Meil rõõmsaid südameid ja kallist rahu anda."

Kolmainu koguduse leerilapsed. Vasakult: Joseph Elmar Pall, Krista Ann Kadai, John Arbu Kadai, ja Toivo Lainevool. Ees organist G. Iltal ja õp. O. Gnadenteich.

Foto: L. Rossbaum

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõud!

SOODSAD LAENUD KAASMAALASTELE

Informatsiooniks helistada:
465-4659

Tähistati Leida Leesmendi elutööd

Võimlemisgala ja austamisbankett Malmös

Malmö rahvusvahelise kuulsusega naisvõimlejad „Malmöflickorna", keda teatavasti 30 edukat aastat juhib organisatsiooni asutaja Leida Leesment, pidasid oma 30 aasta tegevusjuubelit hoogsa kahetunnilise esinemisega Malmö Linnateatri suurel ja avaral laval ning sellele vahetult järgnenud banketi, kinkide ja medalite jagamisega Raekoja stiilses „Knut-salenis".

Juubeli-gala oli ammu välja müüdud ja etenduse õhtul, mis toimus käesoleva aasta esimese kuumuslainega kevadpäeval, 14. mail, sagis teatri ees tükk aega rõõmsameelne publik heledais suveriietes, kelle hulgas märkas ka Malmö ja Lundi eestlasi, võimlejate vanemaid, sugulasi ja teisi.

Õhtusest banketist võttis osa paarsada inimest, nende seas spordiliitude esindajad, kutsutud külalised, võimlejate juhid ja „Malmöflickorna" omad esindajad.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$54.—	$68.—
Poolaastas	$30.—	$37.—
Veerandaastas	$16.—	$19.—

I KLASSI POSTILE LISADA SAATEKULU JÄRGMISELT:

I klassi postiga (kiirpostiga):	Kanadas:	USA-s:
aastas	$59.— + $42.—	$47.—
poolaastas	$32.— + $21.—	$24.—
veerandaastas	$17.— + $10.50	$12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:

LENNUPOSTIGA aastas $132.—, poolaastas $69.— ja veerandaastas $36.—

Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 senti

USA aadressidele „ZIP CODE"

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... sinijuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

KALLIST ABIKAASAT JA VENDA

KAUL ANDRUS KADAK'at

sündinud 24. mail 1903 Harjumaal Eestis
surnud 4. juunil 1985 Torontos

mälestavad sügavas leinas

TIIU Torontos
ja
ALBERT abikaasaga Eestis

LAHKUS MEIE ARMAS EMA JA VANAEMA

EVA KOKLA

neiuna SCHULZENBERG
sündinud 6. novembril 1908 Tartus
surnud 2. juunil 1985 Torontos

mälestavad sügavas leinas

tütar IVE abikaasa HEIKKIGA
tütar MERIKE abikaasa JOHNIGA
lapselapsed ETI, ANNELI, TAAVO ja TIIU

Kirstupanek reedel, 7. juunil kl. 7.30 õ. Murray E. Newbigging matusemajas, 733 Mt. Pleasant Rd.
Muldasängitamine laupäeval, 8. juunil kell 10 homm. Memory Gardens kalmistul, Hwy. #7

JR200 vahendusohvitseri

lipnik KAUL KADAK'at

mälestab

SOOMEPOISTE KLUBI TORONTOS

Avaldame sügavat kaastunnet SIGRID VALGE'le abikaasa

NIKOLAI

kaotuse puhul

EESTI RAHVUSTEATER

Relvavenda ja sõpra

lipnik KAUL KADAK'at

mälestavad sügavas leinas

ILMAR ja MARGOT HEINSOO
ARVED ja HILJA VIIRLAID
HANNES ja ELLEN OJA
ANTS ja LIA JUURUP
ENDEL ja ERNA TIGANE
LEANDER ja MILLA OTS
JOHANNES ja FRIEDA VIHMA
ALFRED ja ENE TAMM
PAUL ja MAGDA RABISSON
RITTA TIIDO
EDGAR ja RENATE MARTEN

Lahkus meie armas

EVA KOKLA

Mälestame kurbuses ja avaldame kaastunnet
tütardele IVELE ja MERIKESELE perekondadega

HERTA LÜDIG
VAIKI MELTS
LINDA SILM
LUDMILLA JAANIMÄGI

Armast toetajaliiget

KAUL KADAK'at

mälestab kurbuses

EESTI KUNSTNIKE KOONDIS TORONTOS

Lahkus meie armas

RICHARD SARAPUU

mälestab

HIIDLASTE SELTS

Lahkus meie armas sõber

KAUL KADAK

ASTA ja FERDI KALJUSTE
HILMA TAALBERG
VOLLI AVARLAID

VABA EESTLASES nr. 39, 23. mail s.a. LEIDA SIIDER'i leinakuulutuses on leinaja Johannes Perens, aga **peab olema JOHANNA PERENS.**

Palume viga vabandada!

Talitus

KATUSETÖÖD

uued ja parandamine.
Korstnate parandamine.
Soome ehitajad

Veli Salminen 492-1351

Metro licence 2422

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Toronto sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja hüljatuselt parkimisruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

457 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkõrbid kinkideks: ehted, merevaik, nahatööd, puunikerdused, keraamika.

Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Eesti Teaduslik Instituut Rootsis uues tegevusaastas

Möödunud 1984. aastal valmisid ja ilmusid trükist kaks tähelepanuväärset publikatsiooni

Varakevadel toimus Stokholmis Eesti Komitee ruumides Eesti Teadusliku Instituudi üldkoosolek, mida viimset korda juhatas prof. Gustav Ränk. Juhatuse ettepanekul valiti prof. Ränk, kes rohkem kui 20 viimast aastat on edukalt juhatanud instituudi tegevust selle auliikmeks. Uute liikmetena nooremast generatsioonist tunnistati vastuvõetavaiks fil.lic. Ago Vallas ja fil.mag. Reino Sepp, kel tuleb põhikirja kohaselt esineda veel kirjaliku sooviavaldusega.

Instituudi tegevuskavas 1984. a. kohta märgistati kahe tähisteose ilmumist: esiteks „Eesti teadlased väljaspool kodumaad. Biograafiline teadmik", tegevtoimetaja prof. Teodor Künnapas, toimetusliikmed: Mai Raud, Ilmar Arens ja David Papp.

Teiseks valmis mõni päev enne koosolekut fil. lic. Meemo Mäelo koostatud Eesti ajaloolaste bibliograafia 1945—1983, ingliskeelde tõlgituna „History (Archaelogy, History, History of Art, Music, Religion and Church)" — 108 lk. Selles esitatakse uurimusi ja töid 72 teadlaselt. Neist on tööde arvult (tiitleilt) esikohal prof. dr. Arthur Võõbus — 316, järgnevad dr. Vello Helk 132. lic. Lili Kaelas 104, prof. Armin Tuulse 102, dr. Ilmar Arens 61, prof. Evald Blumfeldt 57, dr. Arnold Soom 55, prof. Aleksander Loit 42, lic. Jakob Koit 37, teised vähem. Noorema generatsiooni esindajaist torkavad rohkema arvu töödega silma prof. Toivo Ülo Raun 14, prof. Olavi Arens 13. prof. Hain Rebas 11, prof. Peep Peeter Rebane 9 tööga jt. Selle väärtusliku ja välismaa sõpradele ülimalt sobiva kingi müügiletuleku kohta ilmub ET Instituudilt kuuldavasti peatselt eriteade.

Väga hea vastuvõtu, kiitva arvustuse ning ka majandusliku edu osaliseks on seni saanud Eesti teadlaste biograafiline teatmik ehk leksikon, millest seni juba ligemale kakskolmandikku olevat läbi müüdud ning uusi tellimisi tuleb välismaade instituutidelt ja raamatukogudelt üha juurde.

EIT üldkoosolekul võeti vastu juhatuse ettepanek selle teatmeteose ingliskeelse väljaande tegemiseks, parandatud ning uute (noorte ja vanade), peamiselt ülemeremaades esilekerkinud ja kerkivate teadlastega. Rahaline aruanne 1984. a. kohta võeti vastu tasakaalus Rkr. 57.736:62 (c. $9000) ning 1985. a. eelarve tasakaalus Rkr. 8000: — peale. Ingliskeelse väljaande trükkimine lükkub arvatavasti edasi 1986. aastale.

Uude juhatusse valiti kolmeks aastaks: juhataja prof. Teodor Künnapas, abiesimees Ilmar Arens, laekur ja majandusjuhataja Meemo Mäelo, sekretär Mai Raud, abisekretär Udo Künnapas, ametita juhatusliikmeks Helmut Hagar. Revisjonikomisjoni juhatajaks jäi endiselt Harald Nurk. Auliikmeks oli 1984. a. valitud prof. Arthur Võõbus ning tegevliikmeks dr. Ervin Pütsep. Instituudi liikmed on korduvalt esinenud ettekannete ja loengutega konverentsidel ja sümposionidel Rootsis kui ka välismaal. Eestiainelised loengud Stockholmi ülikooli ruumides on üliõpilaste vähese arvu tõttu ikka veel peatunud. Kuid üksikud instituudi liikmed esinevad kuuldavasti ka 1985. aastal mõnede loengutega teiste organisatsioonide, eriti Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis raames.

„Eesti teadlased väljaspool kodumaad — biograafiline teatmik" sisaldab 577 teadlase elulookirjeldusi ja aadresse. Raamat on saadaval Northern Publications, 37 Groveland Crescent, Don Mills, Ontario M3A 3C4 (tetlefon 416 447-8958 hinnaga 28.00 dollarit, saatekulu 1.00.

I. Arens

Mereristsed

Peter Kaljo Aruja, Susani ja Marguse poeg, ristiti HMCS Iroquois pardal Halifaxis, 12. mail. Tavakohaselt graveeritakse laeval ristitute nimed laeva kellale, mida kasutati ristimisevee anumana. Ristimisevesi „vilistati" üle parda, mis 40-ne naelase nõu juures on ristiisa musklitele ja närvidele üsna pingutav.

Üksik härra soovib

TUTVUST

daamiga 50—60 a. vanuses.

Kirjad: P.O. Box 155, Stn. A. Mississauga, Ont. L8A 3A1

Concorde käis „salaja" Moskvas

LONDON — Aprillis tegi briti supersooniline Concorde reisilennuk esmakordse turismilennu Moskvasse. Kaasa lendas 69 turisti, kes pidid edasi-tagasi lennu ja ühepäevase Moskvas peatumise eest maksma 1000 Inglise naela. Concorde arendas supersoonilist kiirust Põhjamere kohal, pidi aga N. Liidu kohal lendama tavalise reisilennuki kiirusega. Moskvalastel polnud Concorde'i külastusest aimugi, sest nõukogude pressile polnud seda üldse teatatud. Ka venelastel oli oma, eelmistest kopeeritud tüüp, aga sellega oli nii palju pahandusi, et see lõpetas tegevuse seitse aastat tagasi.

Südamlik tänu!

Vana Andrese Koguduse Segakoor tänab:

Sudbury Eesti Kogudust, selle esimeest hr. J. Kõverikku, juhatust, perenaist ja koguduse õpetajat Albert Roosti.

Sault Ste. Marie Eesti Kogudust, selle esimeest hr. A. Ambelit, juhatust, naistoimkonda ja koguduse hooldajat õpetajat Udo Petersood, kes südamlikult meie kontsertidele 25. ja 26. mail s.a. kaasa aitasid, südamlikult tervitasid kinkide ja lilledega ning kaunilt vastu võtsid. Samuti tänu kõigile solistidele, lauljaile, koorijuhile A. Ballstadtile ja kaasasõitjaile-koori sõpradele, kes selle kontsertmatka meeldivaks tegid.

Juhatus

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

R. S. KANE LTD.

Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

Huvi meie lipu ja vappide vastu

Dr. Taska töö äratamas tähelepanu

On tähelepanuäratav, et meie sini-must-valge lipu ja vapi ajalugude vastu on suurt huvi näidanud Põhja-Ameerika Ühendriikides asuv „The Flag Research Center". Nende asjaajaja direktor dr. phil. Whitney Smith on selles asjas pöördunud nende sümbolite ajaloo kirjutaja dr. Artur Taska poole, et viimane temale saadaks mõlemad nimetatud teosed.

Hiljem on dr. Smith Taskale kirjutades avaldanud imestust taoliste teoste ulatuslikkuse ja trükis avaldamise kohta. See ületavat suurte rahvaste ja riikide samaseid saavutusi. Ameerika teadlane ei ole dr. Taskale kiidusõnade avaldamisega kitsi.

Meie üksikute maakondade vappide, sõjaväe lippude ja vimplite, jne. asjus on dr. Taska poole, meie peakonsulaadi soovitusel, pöördunud „The Institute of Civic Herald" nimel ka Mr. James Croft. Dr. Taska on ka temale saatnud oma teose „Eesti vapp", lisades ka dr. Victor Kõressaare, Fred Limbergi ja Heino Taremäe aadressid USA-s ning Vello Mändvere aadressi Kanadas, kelledelt võib saada üksikasjalikumaid andmeid.

Huvi USA-s Eesti sümbolite ajaloo ja dr. Taska sellealaste teoste vastu ei ole piirdunud nende kahe institutsiooniga. Tema poole on pöördunud ka Creighton E. Kern, kes koostab kolmeköitelist ja neljakeelelist teost vappide kohta maailmas. Ka tema on saanud raamatu „Eesti vapp". Tema töös Eesti osas abistab teda Baltimore'is asuv proua Lilian Esop.

Nagu kuuleme, on dr. Taskal eriti hea meel, et meie sini-must-valge lipu ja vapi ajalood on leidnud tee nii USA vastavatesse uurimisasutustesse kui ka ulatuslikku väljaandesse vappide kohta.

Kaks uut lasteraamatut

Heade eesti lasteraamatute vähesust on aastakümneid taunitud nii pedagoogide kui lastevanemate poolt vaba maailma sektoris, kuna lasteraamat on ju oluline vahend väliseestlaste lastele ja lastelastele päritolurahvuse keele õpetamisel. Möödunud jõulude eel ja aastavahetusel on kirjastus Välis-Eesti & EMP Stockholmis seda puudust täitnud kahe uue eestikeelse lasteraamatu avaldamisega.

Esimene nendest ilmus aegsasti enne jõule ja andis võimaluse eesti lastele jõulukingi pakendis käsutusse anda ühe maailma lastekirjanduse klassiku: Sacharias Topeliuse „Sampo Lappelill" — Muinasjutt Soome Lapimaalt Silvia Airik-Priuhka eeskujulikus tõlkes. See raamat on tegelikult luksuslik väljaanne väliseestlaste lastekirjanduses, kuna ta ilmus rohkem kui kümnes keeles korraga Rootsi Kultuurinõukogu majanduslikul toetusel. Illustratsioonid kujundas tuntud soome kunstnik Veronica Leo — kes võiks Lapimaa miljööd paremini kujutada, kui soome kunstnik. Kahjuks avastasid selle laste lemmikraamatu vaid vähesed isademad, vanaisad-vanaemad enne jõule „Välis-Eesti" väljapanekul.

Nüüd ilmus sama kirjastuse väljaandel kirjanik Keete Ainveri lasteraamat „MARIA" kunstnik Juta Maisaar-Kleini värvikülluste illustratsioonidega. Peategelane pole veel viieaastane, kuid tema päevad on täis huvitavaid sündmusi loodust, loomade, mereranna, kalapüügi, vanemate ja vanavanematega tänapäevases linnamiljöös mistahes maal, käesoleval juhul vist Rootsis. Põnev ja sündmusrikas lugu saavutab kõrgpunkti väikevenna saabumisega, kes üsna varsti hakkab tegutsema kalade toitlustamisega akvaariumis. Ükski leheküIg teksti ei tohiks olla igav väiksele kuulajale-lugejale, olenevalt sellest kas ette loeb isa/ema või vanaema, või raamatu omanik ise. Rääkimata eluröömsatest illustratsioonidest, mida annab palju kordi uurida ja vaadata.

Ellen Petersoni moeinstituudi kevadise moenäituse viimaseks osaks olid pruudikleidid. Pildil ülevaade esitatud pruudikleitidele Royal York ballisaali ehitatud laval.

Foto: Vaba Eestlane

KEVADINE ERIPAKKUMINE

PRAEGU, ENNE TÖÖHOOAJA ALGUST VÕITE SAADA MEILT ALUMIINIUMITOOTEID ODAVATE KEVADISTE HINDADEGA!

Alumiiniumist aknad ja uksed
Termoaknad
Aknaluugid
Välisseinakatted
Räästaalused (soffit & fascia)
Vihmaveerennid
Katused

SOOME ETTEVÕTE

TASUTA EELARVED

PAULI JUPPI ALUMINUM
34 Charles Tupper Dr.
281-1175
Scarborough

Alcan Building Products Authorized Dealer

Skautluse tipp-tunnustus eesti poisile

Kanada peaskaudi teenetemärk Paul Kurvitsale

Maikuu 11. päeval toimus Gananoque'is kanada skautluses erakordne sündmus viimase 24 aasta jooksul. Üks kohaliku skautüksuse poiss sai Kanada skaudiorganisatsiooni poiste kõrgeima tunnustuse — peaskaudi teenetemärgi — Chief Scout Avard'i. See poiss oli eestlane Paul Kurvits 13, teist generatsiooni innukas skaut. Pauli isa Henn Kurvits o[illegible]naal ajal agar Lembitu Nuia[illegible] ja hundujuht, kes nüü[illegible] abistab oma kaugelt elukohalt võimalu[illegible]te piirides eesti skauditööd.

Paul Kurvits sõitis 11. mail Kingstoni, kus toimus teenetemärkide üleandmine piirkonna poistele. Kohalik ajaleht usutles teda teenetemärgi saamise puhul. Paul on olnud kõigiti eeskujulik skaut, näidates erilist agarust ühiskondlike ülesannete täitmisel — tegutsedes koolibussi juhi abilisena, kooliliikluse julgestajana, kaas-skautide treeningu ja kaasõpilaste abistamise alal, abistamisülesannetel ja korjandustel. Ta omab praegu 24 saavutus- ja erikatsemärki, paljud neist kuld-astme tasemel.

Skautlus on Kurvitsa perekonnas „päritav" harrastus. Pauli isa Henn Kurvits oli Lembitu Maleva nuiameeste pere aktiivne liige selle üksuse teisel hiilgeajal,

Paul Kurvits naeratab õnnelikult — värskelt saadud kõrge teenetemärk varrukal.

hiljem tegutses aastaid noolepoiste juhina. Oma elukaaslaseks kosis ta Lembitust naishundujuhi Tiiu Kristali. Kurvitsatel on kolm poega.

Mõne aasta eest sai Henn Kurvits hakkame sellise kangelasteoga,

et tõi oma pojad kaks korda kuus Gananoque'ist Torontosse Lembitu Maleva poiste koondustele.

Poisid kuulusid sel ajal korraga nii kohalikku kui ka Lembitu üksusesse ja võtsid tegevusest osa. Hiljem poiste aktiivsuse suurenedes ei olnud võimalik seda harrastust jatkata ja nüüd on Kurvitsa poisid Lembitu ridades ainult suuremate eesti skaudiürituste puhul.

Henn Kurvits on korduvalt juhina tegutsenud eesti hundulaagrites ja tema viimane skauditöö oli Kotkajärve peamaja stiilne puust mööbel. Tema teeneid hinnati samuti tänavu kevadel — jüripäeval eesti skaudijuhtide teenetemärgi „Põhjatähe" III järguga.

Mis toimub praegu okupeeritud Eestis?

Uusi fakte venestamisest ja koloniaalvõimude laastamistööst kodumaal

Eesti Rahvusnõukogule on viimasel ajal saabunud hulgaliselt informatsiooni, mis hästi valgustab praegust olukorda okup. Eestis. Suurem osa sellest informatsioonist käsitleb Eesti kultuurivaramu hävitamist, eesti muinsusväärtuste, looduse ja keskkonna rikkumist. Avaldame selle informatsiooni kodumaalt saadud sõnastuses.

3.

RAHVAS IRVITAB „VABASTAMISE" JUUBELI ÜLE. — KARDETAV FILM

● 1984. a. juulikuus teatas Tallinna raadio, et elanikkond tülitavat telefonikõnedega ilmajaama, raadio ja TV toimetusi küsimusega: „Millal tuleb Eestisse 40 kraadiline kuumalaine?"

Reporterid teatasid, et kuumalainet ei tulevat ja et küsimused on alusetud, paluti rohkem mitte tülitada. Tegemist oli ilmselt mõnede nupukate patriootidega, kes 40 kraadise „kuumalainega" irvitasid ENSV „vabastamise" 40. aastapäeva üle.

● 1984. a. suvel toimus nn. „piiritsoonides" isikute üleskirjutus. Taast-tallu sõitsid piirivalvevägede autod, pannes kirja kõik elanikud, suvitajad kui külas käivad või käia võivad võimalikud sõbrad-tuttavad.

● 1984. a. märtsikuu Tallinna TV saates „Jupiter" tutvustati muuhulgas Poola filmi „Noore varssavlase märkmed", mille tegevus algas vabas Poolas ja lõppes Varssavi ülestõusuga. 25. märtsil 1984. a. võis ajalehest „Õhtuleht" lugeda, et filmi näidatakse kinos „Sõprus" kell 13.00. Juba see, et esilinastus toimus ainult ühel seansil, pani imestama. 26. märtsil filmi enam kusagil ei linastatud. Selge pilt. Nõukogude ideoloogid taipasid ära, et see film võib anda eestlastele tuge rahvuslikus iseteadvuses. Milleks töötajatele selliseid filme? Võivad tekkida natsionalismi ilmingud! Parem kui nõukogulane — „mitteteadja" vaatab V. I. Lenini nimelises Spordi ja Kultuuripalees jäähokit või mõne vene ansambli esinemist. Veel parem kui sinna minnakse tugevdatud paljurahvuselise kollektiiviga ühiselt. Juhtivad töötajad ees ja taga, vene ning mittevene rahvusest töötajad käest kinni riburada pidi järel.

VENELASTEGA KAASAJOOKSID UD

● 1984. a. kevadel toodi Tallinna 4. Haiglasse (parteihaigla) väike poiss. Poisi isa, meie jaoks tundmatu funktsionäär, Herbert Järv, keelas haigla personalil lapsega eesti keelt rääkida (lapse emakeel oli eesti keel). Lapsega siiski räägiti eesti keelt. Tuli välja, et too, umbes 10 aastane poiss, ei tea midagi eesti lastekirjandusest (ei ole kuulnud isegi O. Lutsu „Kevadest"). Herbert Järv — nomenklatuuri töötaja „positsiooni" trüginud isik püüab ilmselt sellisel originaalsel meetodil tõestada punastele peremeestele oma ustavust. Rahva seas aga levib järgmine nali: „Kes on sisalik? Sisalik on toitlusprogrammi läbiteinud krokodill. Kes on aga krokodill? Krokodill on valitsuses istuv sisalik." Ennäe — definitsioon missugune, peaks küll kõlbama isasisaliku kohta, kes püüab saada krokodilliks, kasvatades oma last venelaseks.

DEMONSTRATSIOON ANTSLAS. — EESTI LIPU 100 A. JUUBEL

● 1982. a. suvel toimunud Eesti Üliõpilasehitusmaleva mõnede rühmade kokkutulekul Antslas toimus alljärgnevalt kirjeldatav demonstratsioon: läbi Antsla marssis kummaline rongkäik. Kinniseotud peade, käte ja jalgadega, tomatipastaga määritud noored, lonkavas rivis, seljas räbaldunud punaarmee mundrid, rinnas medalid. Mitmed olid karkudega. Õlgadel kanti kirste, milledele järgnesid musta riietatud „lesed". Kõige lõpus tuli väike pasunakoor leinaviise mängides. Tulijaks oli EÜE malev, nende endi ütlemise järgi „Kabulist, lasteaia ehituselt". „Matuserongkäik" sai defileerida küllalt kaua, aeti siiski lõpuks miilitsate ja julgeoleku poolt laiali. Hilisemate tagajärgede ja karistatute kohta andmed puuduvad. Kui arvestada seda, kuidas toimiti 1980. a. Üldlaulupeo lõpus toimunud meeleavaldusest laululaval ja teel linna osavõtjatega (jõhker peks kohvik „Kadriorg" piirkonnas ja mujal) võib arvata, et malevlaste päid just nimetatud vabaõhueteduse eest ei silitatud.

● 1984. a. tähistati ka kodumaal Eesti rahvuslipu 100. aastapäeva. Käest-kätte levitati põrandaalust kirjandust rahvuslipu kohta. Näiteks ajakirjas „Kaitse Kodu" nr. 18, 1938 ilmunud artiklit ja samas ajakirjas 1940. a. nr. 11/12 ilmunud artiklit „Rahu ja meelekindlust".

EESTI NOORI SUNNITAKSE SÕJAKOOLIDESSE

● 1984. aastast pandi käima nn. „Sõjaväeeksperiment 84", mille olemus seisneb selles, et eesti rahvusest (õigemini küll „mittevene" rahvusest, nagu nüüd nimetatakse) noormehed saaksid paremini asuda okupantide sõjakoolidesse. Eksamid sooritati 1984. a. sõjakomissariaatides eesti keeles. Vene keel planeeritakse kadettidele aasta jooksul pähe tampida. 1985. aastast võetakse eestlasi Vene sõjakoolidesse veelgi kergendatud tingimustega. 1984. aastast alates hakati keskkoolide õpilastelt nõudma kirjalikke seletusi selle kohta, miks nad ei taha astuda sõjakoolidesse. Samuti on nõutud õpilaste vanematelt sellekohaseid kirjalikke seletusi koolide direktsioonide poolt.

● Eestist on saadud okupantide sõjakoolidesse noori järgmiselt: 1976. a. — 1; 1977 — 4; 1978 — 1; 1979 — 5; 1980 — 8; 1981 — 10; 1982 — 23; 1983 — 29, eestlasi neist 12. 1984. a. oli plaan — 140 noort. Tegelikult värvati — 120, neist eestlasi 47.

SÕJAVETERANE EESTIS 34.000 — AFGANISTANIST 500

● II maailmasõja sõjaveterane on Eestis üle 34.000. Andmed puuduvad rahvusliku koosseisu kohta. ENSV-s on praegu üle 500 sõjaveterani Afganistanist. Väecosade vahetus sinna toimub kiiresti, et võimalikult paljud noored saaksid lahingute ja relvade kasutamise kogemusi. Afganistani sõjas haavatasaanute arv Eestis on praegu umbes 50. Noored püüavad igati vältida sõjaväeteenistust. ENSV-s vähenes 1983. ja 1984. aastate jooksul sõjaväeteenistuseks mittekõlbulike noormeeste arv 57 prots. Seejuures saadeti jõhkralt ajateenistust teenima kõik väiksemate ja keskmiste tervisriketega noored. Sõjaveteranide pensione on 1984. a. tõstetud.

VENELASTE ARV JA KURITEGEVUS SUURIM SILLAMÄEL

● 1979. a. andmeil oli venelaste arv suurim Sillamäel: 16.157 venelast ja 689 eestlast (4,2 prots.) Madalaim Hiiumaal: eestlasi — 6458, mitte-eestlasi — 296 (eestlasi 95,4 prots.). Ka kuritegevuse on suurima Sillamäel. 1981. a. oli siin ENSV kõrgeim vabaduskaotuslik prots. kohtuotsustest — 74,6 prots. vabaduskaotuslikud (kriminaalsüüteod).

● Üks-kolmandik kriminaalkorras karistatutest ESNV-s ei oma kindlat elu- ja töökohta. Kuritegevuse retsidiiv — 40 prots. Tapmiste arv on viimase 10 aasta jooksul kahekordistunud. 1984. a. andmeil 40 prots. Eestisse sisserändajatest sooritavad esimese 2—3 siinelamise aasta jooksul registreeritud kriminaalkuriteo. Suurenenud on ka Vene sõjaväelaste poolt toimepandud kuritegude arv.

ESNV Siseministeeriumis koondatakse 1985. a. jooksul üle 400 töökoha (ei suudeta postimiilitsate kohti komplekteerida). Kuritegevus aga kasvab, toimepanijad migrandid.

UUED VANGISTAMISED

1985. a. veebruaris liikus Tallinnas informatsioon, et arreteeritud on uusi vastupanuliikumise isikuid. Nimetatud on Kimm'i nimelist isikut, kes olevat Tallinna 20. keskkooli endine õpetaja. Olevat varem juba vallandatud rahvusliku propagandategevuse pärast ja teinud lihtsamat tööd.

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

1065 STEELES AVE W
NORTH YORK ONT
M2R 2S9

Omanik LINDA SEPP

736-1170
Kodus 223-0201

AARDVARK FLORIST LTD

Avatud 7 päeva nädalas Lillede koju viimine.

SPORT

Spordiuudiseid kodumaalt

Eestis avati kergejõustiku hooaeg võistlustega nii Tartus kui ka Tallinnas. Tartus jooksis Aivar Ojastu 100 m ajaga 10,9 ja 200 m ajaga 21,8. Tiit Ilves hüppas kaugust 7.44 ja Ain Evard kõrgust 2.10, Ahto Paavo tõukas kuuli 17.45 ja Olavi Malts viskas oda 74.84. Tiiu Talve sai kaugushüppes 5.70.

Tallinnas viskas Sulev Lepik oda 75.97, mis on uus Eesti noorte rekord. Elju Kubi heitis ketast kolmel korral üle 63 meetri, parim 63.88, Eha Rünne sai 50.02. Raivo Mägi jooksis 800 m ajaga 1.48,8, Sven Reintak jooksis 110 m tõkkeid ajaga 14,3 ja Ingrid Pulst 100 m tõkkeid 14,3.

☆

Eestis lõppes kergejõustiku sisehooaeg. Meeste tulemustest saavutati järgmised parimad tulemused: 50 m — A. Möll 5,7; 60 m — A. Möll 6,7; 100 — m A. Lõugas 10,8; 200 m — A. Möll 22,15; 300 m — A. Ojastu 35,4; 600 m — R. Mägi 1.20,07; 1000 m — R. Mägi 2.24,90; 1500 m — T. Paalberg 3.55,9; 3000 m — S. Tsherpurko 8.17,8; 55 m tõkkejooks — A. Nazarov 7,3; 60 m tõkkejooks — M. Toom 8,1; kõrgushüpe — J. Tanaga 2.16; teivashüpe — V. Bukarjev 5.20; kaugushüpe — 7.68 A. Mõttus; kolmikhüpe — J. Uudmäe 16.00; kuulitõuge — L. Rahnel 18.34; 5 km käimine — J. Ivanov — 21.30,6.

Spordimärkmeid

Pekingis hüppas Hiina naiskõrgushüppaja Yang Wengin 1.94, mis on uueks Aasia rekordiks.

☆

San Joses peetud võistlustel iirlane Declan Hagarty heitis vasarat 77.52, mis on iirimaa rekordiks. Kettaheites itaallane Marco Bucci heitis 65.22.

☆

Tansaania valitsus keelas aasta jooksul oma jalgpallikoondisel osalemise rahvusvahelistel võistlustel. Põhjus: kaotus maailmameistrivõistluste valikmängude esimeses ringis Sudaanile.

☆

Euroopa Jalgpalliliit määras järjekordselt karistused. Kõigi aegade suurim summa tuleb tasuda Milano „Interil" — 200.000 Shveitsi franki oma distsiplineerimatute pealtvaatajate eest.

☆

Walnutis jooksti heade tagajärgedega 10.000 meetrit. Esikoha sai Edward Eyestone (USA) 27.41,1, teiseks Simeon Kigen (Keenia) 27.43,9, kolmas Jesus Herrera (Mehhiko) 27.45,0. 5000 m võitja Maurizio Gonzalez uue Mehhiko rekordiga 13.23,37, teine Peter Koech Keeniast 13.24,43.

RISTSÕNA NR. 1243

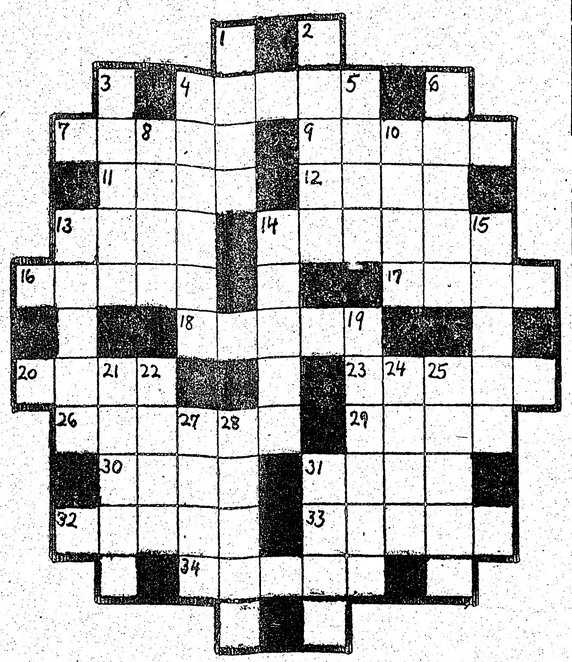

Põikread: 4. Puuvili, 7. Seal magati suvel, 9. Rohttaim, teise nimega võhumõõk, 11. Kimp, 12. Õmblustarve, 13. Naisenimi, 14. Urmas ja .... — K. A. Hindrey teos, 16. Amundseni eesnimi, 17. Ühe eesti pataljoni ülem II maailmasõjas, 18. Algus malemängus, 20. Geomeetriline keha, 23. Ameerika kirjanik, 26. Ameerika suurettevõte, 29. Ühe Euroopa riigi rahaühik, 30. .....-päisa, 31. Loomatoit, 32. Ääretükid, 33. Saar Tallinna juures, 34. Rongi eesotsas.

Püstread: 1. Ravib haiget, 2. Nimekas Saksa 19. saj. luuletaja, 3. Alev Põhja-Eestis, 4. Riik Ameerikas, 5. Kuju O. Lutsu populaarses teoses, 6. Eesti Vabadussõja juhte, 8. Populaarne eesti muusikamees (1882—1942), 10. Sulgemisvahend, 13. Taimede paljunemisvahendid, 14. Maa pealt, 15. Naisenimi, 19. Endisaegne sõjalaev, 21. Kaardimast, 22. Muistsete egiptlaste püha loom, 24. Määrsõna, 25. Kuulus rootsi teadlane 18. sajandil, 27. Vilunud, 28. Nõel — saksa keeles, 31. Kala.

RISTSÕNA Nr. 1242 LAHENDUS

Põikread: 1. Üheksa, 6. Kaunas, 10. Assid, 11. Rõskus, 12. Odessa, 13. Leevike, 14. Küna, 16. Kibu, 19. Mustikas, 22. Oran, 24. Andorra, 25. Eksitus, 27. Ukse, 29. Soliidne, 32. Elav, 35. Onud, 36. Sako, 37. Aktsiad, 39. Männik, 40. Tuusad, 41. Embus, 42. Raadio, 43. Delila.

Püstread: 1. Üürike, 2. Etsing, 3. Saul, 4. Assessor, 5. Lihvima, 7. Aade, 8. Nastik, 9. Saadus, 12. Okas, 15. Aatomid, 16. Kivikas, 17. Batum, 20. Unes, 21. Anton, 23. Raun, 26. Keelatud, 28. Keksima, 29. Sommer, 30. Luunja, 31. Dokk, 33. Varsti, 34. Soodla.

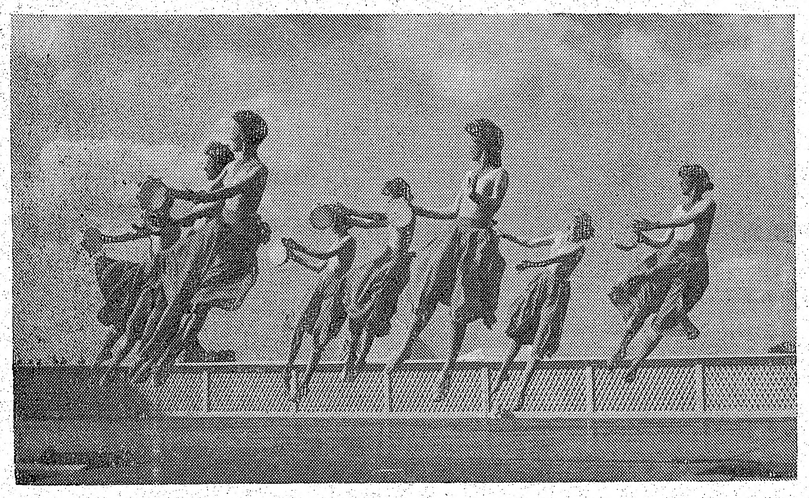

Kalev Estienne rütmilise võimlemise tantsuansambel esinemas Floridas, Disneyland'is.

MÜÜGIL

Oskar Lutsu KEVADE I

Saadaval „VABA EESTLASE" talituses ja kooliõhtutel Eesti Majas raamatute müügilaual.

HIND $6.00 — postiteel $6.50

MAARJAMAA kirjastusel ilmunud raamatud müügil Vaba Eestlase talituses

Jüri Uluotsa „Eestlaste lepingud võõrastega XII sajandil"	$4.—
Uku Maasing „Udu Toonela jõelt"	8.—
Uku Maasing „Piiridele Pyydes"	6.—
„poety estoni" — eesti luule antoloogia itaalia keeles	6.—
Kalju Lepik — Death has a Child's Eyes	6.—
Sulasoo ja Salo — Välis-Eesti perioodika	6.—
Anführung zu der Etnischen Sprach (Esimene katse eesti keele grammatika ja sõnaraamatu koostamiseks H. Stahli sulest aastal 1637)	6.—
Reedik Willem Wilmanni „Vakmid"	6.—
Blaise Pascal — Mõtted	4.—
Antonio Possevino — Kiri Maatova kiertsoginnale	6.—
Arno Vihalemm — Kunstnik eesti kirjanduses	4.—
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.—
Ilona Laaman — Üks üsna kerge haigus (luuletused)	6.—
Kaugver — 40 küünalt	6.—
R. Tagore — Puuviljapõim	6.—
A. Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	6.—

PLUSS SAATEKULU 50 c IGALT RAAMATULT

MÜÜGIL

ARVI TINITSA koostatud

Lennuväe abiteenistuslaste sõjasõitu II maailmasõja lõpupoolel kirjeldav suurteos

Välgumärgi kasvandikud

560 lk pluss 80 lk fotosid ja dokumente

Hind $47.00 pluss $1.50 saatekulu Kanadas $3.00 teistele maadele

Saadaval Vaba Eestlase talituses

S. EKBAUMI LUULETUSKOGU

ÕHUMÄRGI ALL

Hind $10.— pluss saatekulu $1.75

Saadaval Vaba Eestlase talituses

Julia Klaar

SÕJA JALGU JÄÄNUINA

Eestist lahkumise ja Rootsi pääsemise lugu

5.

Eesti naised jäid siiski puutumata, kuid samal ööl olid venelased külas teinud jõledaid tegusid. Hommikul ei häbenetud sellest rääkida, mida kellegagi oli tehtud. Ka tapetuid oli külas, nii sakslaste kui ka tshehhide perekondades.

Järgmistel öödel ei maganud me enam laagris, vaid ronisime öö tulles mägedesse varjule. Võtsime kaasa tekid ja joogivett laste jaoks. Magasime pehmel samblal, peal kaasavõetud tekid. Õhk oli soe, oli ju maikuu. Mets mäe otsas oli vaikne, kaugelt kostus üksikuid pauke ja kuulipilduja valanguid — ei tea kelle pihta — sõda oli ju lõppenud? Ärkasin hommikul enne päikesetõusu, lapsed ja teised kaaslased magasid kõik magusasti. Kukulind kukkus, üksainus, nii valjusti ja toredasti, et jäi mällu terveks eluks. Kõrged kuused nagu templi sambad seisid vakka ja kuulatasid seda üheainsa linnu uhket kuku-kuku-kukuu! Mäeküljed kajasid vastu — terve loodus selles metsatemplis kuulatas. Olin hiirvaikselt, et keegi teine ei ärkaks ja segaks seda jumalikku looduse lähedust. Pärast sellest rääkides olid teised mõnevõrra pettunud, et ma neid ei äratanud. Kõik oleksid tahtnud kaasa elada ja kuulata seda käo-kukku. Võib-olla kukkus kägu ainult mulle, võib-olla oleks vaikinud, kui kuulnuks jutu hääli ja võib-olla see kägu kukkus ainult sellel hommikul nii ilusasti.

Mäe otsas oli hea lesida, olime korraks unustanud kõik mured. Kuid mitte kauaks, kõhutühjus ajas tagasi laagri-tubadesse. Võtsime siis lapsed käekõrvale, magamisriided sülle ja ronisime ettevaatlikult mäe külge mööda alla, toetudes kasvudele ja põõsastele, et ei libiseks.

Laagris käis juba vilgas töö. Neil, kes olid enne meid koju jõudnud või olid riskinud laagris öö veeta — neid polnud palju — olid jõudnud söögikeetmisega alustada. Jälle punane peet supiks ja praeks. Leiba ei saanud enam kusagilt, keegi ei julgenudki poodi küsima minna. Elbe äärest saadud saak parandas küll mõneks päevaks meie toidunorme, kuid siis oli ka lõpp Leschtines olemisel.

Laager tühjaks! Kõik välismaalased 24 tunni jooksul ära Tshehhi piiridest! Nii kõlas käsk.

LINDPRIIDINA AUSSIGI TURUL

Pakkisime oma kohvrid ja korraldasime muud asjad öö jooksul. Hommikul kell 6 olime jaamas rongi ootamas. Kõik 2 laagritäit naisi ja lapsi. Saime küll rongile, kuid see rong ei läinud kuigi kaugele. Schreckensteinis aeti meid rongilt maha. See oli Aussigi eeslinnas, me ei pääsenud isegi üle silla. Terve päeva seisime tee ääres palava päikese käes ja ootasime järgmist rongi, mis meid edasi viiks. Rongi muidugi ei tulnud ja meile selgus, et oleme jäetud saatuse enese otsustada. Olime lindpriid. Õhtu tulles hakkasime jala Aussigi minema, aga kaugele sa lähed laste ja pakkidega jalgsi? Õnneks saime laenata käsikärusid, nendega saime siis vähemalt pakid ees aetud. Nii jõudsime Aussigi jaama, oli juba pime ja linnatuled olid süüdatud. Jaamahoone oli rusudes, rusude vahel ja perroonil igal pool paksult rahvast, kes ootasid lääne poole minevatele rongidele pääsemist. Inimesed jaama ees katuse all olid võtnud juba asendi oma pakkide otsas ööbimiseks. Magati igasuguses asendis. Üks naine magas keset rahvamurdu paljal põrandal, käed üle pea ja põlved ülal, tulgu või maailmalõpp, ka siis magas ta ärkamata.

Leidsin minagi keset seda segadust enesele ja lastele ning pakkidele koha, asetasin väiksemad lapsed magama — kes seda tegid juba püstijalu. Pakke kiputi varastama, eriti pidi toidupakke silmas pidama, mispärast ei julgenudki magada. Vaevalt oli enamvähem rahu majas, kui kõlas käsk: viie minuti jooksul olgu jaam tühi! Kõik välja!

Sõdurid tulevad! Ja juba nad ongi seal valgetes kasukjopedes ja karvamütsides. See oli alles paanika! Pime on ja rahvamurd otsib väljapääsu. Muud väljapääsu ei leidu kui varisenud müüride vahelt läbi! Võta nüüd pakid ja unised lapsed ja mine! Kuhu? Issand Jumal, kuhu tuleb minna? Keegi ei teadnud nõu. Rahvamurd liikus ainult ühes suunas, liikusin sellega kaasa. Jätsin pakid maha. Hoidsin, maksku mis maksab, lapsed koos. Hoidsime lihtsalt üksteisel riietest või kätest tugevasti kinni ja liikusime hanereas rahvamurruga kaasa. Toidukohvri sain siiski kaasa võtta. Niimoodi rahvavoolust veetuna saime läbi jaamahoone rusude linnapoolsele küljele, kus oli turuplats, mis oli juba rahvast täis, kes seadsid endid tänavakividele magama. Ei silmanud enam ühtegi oma laagri naistest. Nüüd olime üksikult elu eest võitlejad. Issand halasta, mis meist lõpuks saab! Mul polnud pabereid, pole kaaslasi, ka riided jäid maha teisele poole. Siiski! Ühes valguse sõõris silmasin tuttavaid lapsi, küsisin ema järele. Ema läinud pakke jaama perroonilt ära tooma. Jätan minagi omad lapsed sinna ja ruttan pakkide järele. Olid kõik alles omal kohal.

Sellel ööl magasime Aussigi linna turuplatsil munakividest sillutisel, tuhandeid inimesi ja väga mitmest rahvusest, segamini hobusesõnnikuga ja tolmuga. Kel oli, pani ühe teki alla ja teise peale, kelpolnud, ajas ilma läbi. Öö oli soe. Päike oli kõrgel kui ärkasin. Märkasin kohe, et midagi on kästud teha, mida mina polnud kuulnud. Selgus, et kõik sakslased peavad linnast lahkuma, kaasavõtta võis niipalju, kui jaksas käeotsas kanda. Raudteed sakslane kasutada ei tohtinud. Ka jaamahoonesse oli sakslastele keelatud minna. Nende koht oli nüüd seal, kus enne olid olnud juudid. Nii seletasid tshehhid. Niisiis sakslased avasid seal turul oma pakid, loopisid kõik väljapääsu

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M.LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
1 First Canadian Place, Ste. 3450
Tel. kontoris 363-0073
kodus 360-8776
IGAL ALAL

KOIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 korr
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

ELEKTRIK
Elektrisüsteemid, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

Alvin alarmsüsteemid
varguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Küsida ALLAN PRÜMMEL

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 31 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Ilmar Külvet

Muljeid Mustalt Mandrilt (3)

Vaaraode templites ja hauakambrites

Lõuna-Egiptus on turistile esmajoones templite varemete ja vaaraode hauakambrite maa. Kas need sambad, hieroglüüfid ja võlvialused pikapeale tüütavaks ei muutu? Nii on tagasipöördujailt tihti küsitud ja sellele antakse mitmesuguseid vastuseid. Gustave Flaubert olevat juba 1850. aastal otsekoheselt ütelnud, et Egiptuse varemed tekitasid talle ääretut igavust, kuigi Niilus oma rahuga pakkus puhkust ning inspiratsiooni. Tänapäeva turist, kes kombineerib templite vaatlust laevasõiduga Niilusel, ei julge enesele alati lubada Flauberti taolise kuulsuse avameelsust, kartuses et nii võidakse teda veel ebakultuurseks pidada. Aga vahetevahel kuuleb nendegi killast kurtmist „templite türanniast". Varemed ja jälle varemed. Need suruvad end sulle peale, matavad su nagu enese alla.

Aimasime seda juba ette ja kujundasime vastavalt ka varemete vaatamise strateegia. Kõigepealt — Egiptus tuleb seada pika reisi algusesse, siis kui meeled on veel värsked ning vastuvõtlikud. See olgu nagu hommikune toiming, mitte õhtueelne. Teiseks — tähtis on üldmulje, mitte detailid. Üksikasjad ununevad, kuid üldtunnetus settib alateadvusse, sisemise rikastuse hoiupanka.

Selle teise põhimõtte rakendamisel tuleb kohati koguni pisut ebaviisakas olla. Mitte alati n.ö. karjaga kaasas käia, kuulata egüptoloogi jutuvadast vaid seda, mis sind tõeliselt huvitab, olla rohkem omapead.

Egüptoloogist oli mul küll mitmeti teistsugune ettekujutus. See pidi tingimata olema päris eakas, äärmiselt targanäoline, väärikas ja hajameelne kuskil tolmunud papüüruserullide ja muinsusesemete poolhämaras miljöös. Meie saatja Ahmed on aga noorepoolne ja välimuse-riietuse põhjal võiks teda kergesti ära vahetada kirjaoskamatute meenetemüüjatega, kes meid igal sammul kimbutavad niipea kui laevalt randume. Või siis pidada mingiks voorimeheks või felukijuhiks. Tugev aktsent nõuab ta seletuste jälgimisel lisapingutust, kuigi ta püüab rahvapäraste väljenditega ameeriklastest turistidele meelepärane olla ja kombekohaselt ka neljajuttu sekka poetada.

Ent Ahmed on ikkagi pesuehtne tänapäeva egüptoloog Kairo ülikoolist — õppinud oma eriala pärast üldkursust veel viis aastat, õiendanud keelteeksamid. Moodsa aja egüptoloog leiab kõige tõenäosemalt teenistust turismi alal ja selleks on tarvis osata võõrkeeli — inglise, prantsuse, saksa, itaalia. Meile tundub aga, et Ahmedile selle töö eest just eriti väärilieelt ei tasuta, kuigi ta loeb templimüüridelt hieroglüüfe soravalt nagu raamatust. Just nagu meid oma põhjalikus õpetatuses veenda püüdes on tal kaldumus kuskil valitud samba või müürinuka juures kauaks seisma jääda ja seletada pikalt ning põhjalikult mingit üksikasja, nimesid ja aastaarve nagu lõputuid trumpkaarte välja ladudes. Eelistaksime, et ta annaks pigem üldise laiahaardelise ülevaate, kuid Ahmed pole ometigi mingi ajakirjanik või showman, vaid ikkagi teadlane ja selline pealiskaudsus poleks talle kuidagi seisusekohane.

Seepärast hiilime peatselt grupist eemale, kõnnime omatahtsi ringi, püüame kiireks pildistamiseks sobivaid motiive otsida, vaatame kuidas varblased on häbematult pesi ehitanud kiviste vaaraode silmaaukudesse ja teistesse kehaõõnetesse, ning ahmime endisse üksikkomponentide asemel miljööd tervikuna. Peab ütlema, et selliselt toimides ei surunud templid end kuidagi peale. Me ise ei laskmud neid endile tüütavaks muutuda.

Alustame oma templivaatlusi Abu Simbelis, kuhu laevaga juurde ei pääse ja peame jälle kasutama viimse kohani täiskiilutud lennukit. See on aga vaid lühike hüpe Assuanist ja piiratudajaliseks jääb ka külastus ise, sest siin lennuk puhata ei soovi, vaid kibeleb tagasi pöörduma, et jälle uut turistide lasti peale võtta. Abu Simbel on

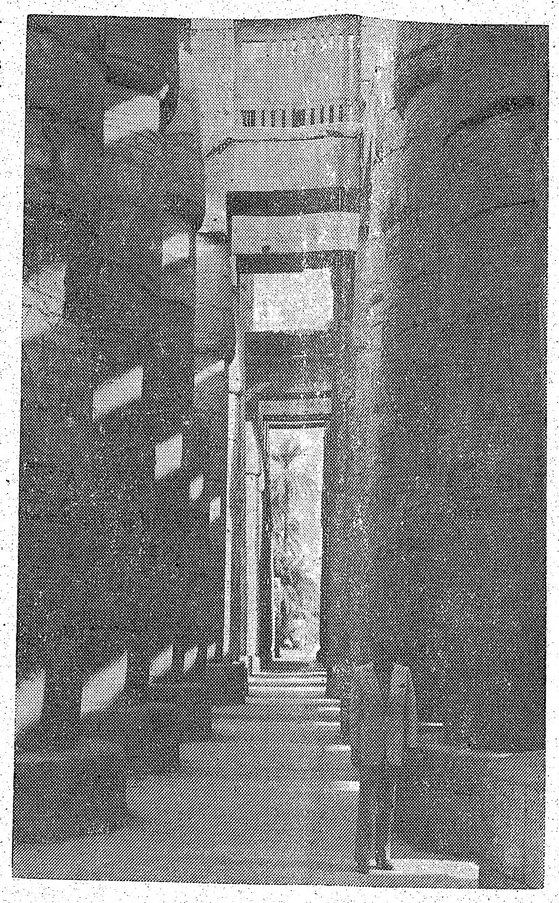

Karnaki templi sammaskäigus. Foto: Vaike Külvet

külastajaile nagu Mekka, mille vahet pidevalt pendeldatakse. Maha jäämise korral ei oleks siin Niilluse lähedases kivikõrbes, kus paistavad silma vaid mõned nuubialaste osmikud, kuigi suuri võimalusi toidu ega öömaja leidmiseks. Tegelikult tahaks aga küll jääda kauemaks, sest vaatepilt haarab isegi kõige blaseerunumat maailmarändurit. Neli kolossaalset kuju Ramses Teise suurtempli esisel — igaüks nendest vaarao isiklikult, 21 meetrit kõrge, istudes troonil, mis on suunatud päikese poole. Vaarao kaasa Nefertari oma tütardega on samuti jäädvustatud, kuid ainult suhteliselt väikestena valitseja jalgade juures. Ja samas läheduses Hathori tempel kuue kümnemeetrilise kujuga. Siin leidub ka kaks Nefertarit oma abikaasa vahel, kes seekord lepib vaid arvulise ülekaaluga. Uudistades 3500 aastat tagasi elanud raidkunstnike meisterlikkust, siseneme suurtempli sisemusse ja imetleme nüüd järsku eelkõige moodsa aja inseneriteadust, sest templid ei asu sugugi samal kohal, kuhu need hallidel aegadel ehitati. Assuani kõrgpaisu planeerimisel kuuekümnendatel aastatel kogeti ehmatusega, et veevood neelaksid Abu Simbeli. UNESCO toetusel alustati päästemissiooni, milleks ei olnud midagi vähemat kui templi lammutamine blokk-bloki haaval ja siis jälle ülesehitamine ligi kolmkümmend meetrit kõrgemal pinnal. Umbes 400.000 tonni kiviosi kujudest, sammastest ja müüridest transporditi uputusohutusse paika ja monteeriti siis raalide kaasabil taas tervikuks sellise täpsusega, et liitekohad on peaaegu nähtamatud.

Aga järgmised templid — Philae, Esna, Edfu ja Kom Obo — jäävad Abu Simbeli elamuse kõrval kuidagi kahvatuiks ja me oleme pettunud, koguni pisut tüdinud kuni laev randub Luxoris — tolles Egiptuse Kesk- ja Uue Kuningriigi aegses pealinnas, mida Homeros nimetas „sajaväravaliseks Teebaks" ja kust pärinev teabe- ning fantaasialõng aitas ka soomlasel Mika Waltaril kududa oma „Sinuhet" selliseks menuriks nagu see kujunes päris rahvusvahelises ulatuses. Siin, Niiluse idakaldal jäävad meil jälle suud aukartusest ammuli. Pikematelt reisidelt saabunult kaldun alati olema mõneks ajaks nagu muutunud inimene. Ellusuhtumine omandab kuidagi uue perspektiivi, isiklikud mured ja pürgimused taanduvad tühisteks, igapäevane argikeskus ebaoluliseks... kuni aja jooksul kaotad paratamatult selle distantsi, ning lülitud jälle igapäevasesse rutiini. Niiviisi käib minuga ümber reisimuljete üldhaare ja seekord on selle põhiosadeks kahtlemata esmajoones templisäiled Luxoris ja Karnakis. Vaevalt saab inimene end enam palju väiksemana tunda kui kõnnides Karnaki saja kolmekümne nelja tohutu templisamba vahel, mõnel nendest veel värviriismeid, nõudmaks kujutlusvõimelt pingutust, et näha neid umbkaudseltki kullasäras ja värvihiilguses — sellistena nagu need Ptolemaiose ajastul moodustasid peajumala Amoni kultuse pühamu.

Aga Egiptuse matka peaelamus seisab meil veel ees. See ootab meid jõe läänekaldal vaaraode hauakambrite näol Kuningate Orus. Neid on siin Gourma mägede kivises hõlmas välja kaevatud üle kuuekümne ja keegi ei tea kui mitmeid võib veel peituda maasügavuses. Kuulsaim on muidugi Tutankhamoni matusepaik, kuigi see mõjub teistega võrreldes väiksena. Suri ju kuningas „Tut" 19-aastasena, nii et ehitustöödega ei teatud juba varakult alustada. Aga see on ainus vaaraode haudehitus, mida kurikuulsad hauaröövijad ei avastanud ja sellest leitud aarded on nüüd enamasti talletatud Kairo muuseumis. Kuldne muumia aga on keskmises kolmest sarkofaagist, mida seinale maalitult valvavad 12 püha paaviani. Suurim ja parimini säilinud seinamaalingutega on Seti Esimese katakomb, mille koridori ornamentide detailid muutuvad nähtavaks, kui mustas kaftanis hauakambriteener selle seintele läbi sissepääsuavause tinapaberist plaadi abil päikesevalgust suunab. Nekropoli lõunaserval on vaaraode kaasade viimne puhkepaik — Kuningannade Org. Hauakambrid küll väiksemad, kuid seinamaalingute värv kohati värskemana tunduv.

☆

Lõuna-Egiptusest saadud muljete hõlmas olen ka siis, kui jõuame Kairosse tagasi ja külastame pärast muuseumiretke mosheesid, ning muud, mida vanal suurlinnal on näidata. Seisan omaette mõttes Saladini kindluse 13. sajandist pärineva müüri ääres, kust avaneb mõjuv vaade Kairole. Siis ilmub mu kõrvale meie reisijuht Fraser Myers ja küsib:

„Vaatate neid suurtükke. Kas tulevad tuttavad ette?"

Suurtükke? Alles nüüd märkan kahte raudset tulistamistoru, mis on suunatud linna poole.

„Miks peaksid need mulle tuttavaina tunduma?"

„Tallinnas Toompeal on just samasugused", nendib Fraser.

Tean, et see veel noorepoolne ameeriklasest geograaf on vähemalt kolmveerand maailma läbi rännanud, aga et ta isegi Toompea suurtükke teab, mida mina enam üldse ei mäleta, tuleb üllatusena.

Kas ta siis tõesti oli ka Tallinnas käinud?

„Aga muidugi", naeratab ta võidurõõmsalt. „Kes siis ometigi Tallinnas käimata jätab. See oli kolm aastat tagasi. Külastasin Tallinna, Pärnut ja Riiat. Pean aga ütlema, et selle Inturistiga polnud sugugi kerge asju ajada."

Seejärel meenub mulle järsku, et on parajasti 24. veebruar, Eesti Vabariigi aastapäev. Vaatan võõrast linna sellelt võõralt Toompealt ja mõte otsib mingit pidepunkti — kas saaks Egiptusel siiski midagi Eestiga ühist olla? Võibolla ehk geograafiline asend, mis muutis mõlemad ajaloo vältel sõdade tallermaaks. Ja muidugi ka sügiseti lõunasse lendavad linnud. Meenub, et üks noorpõlve aegne luuletaja, kelle nime ei mäleta, kuid kelle töid tõrksalt trükiti, kuskil kirjutas:

Just kui kevadel Egiptist
kured naasvad Maarjamaale
väljasaadet manuskriptid
kuhjuvad taas laua pääle.

Viivu pärast olen mõtetega tagasi Karnakis, kus Tacitus kunagi küsis ühelt vanalt mehelt hieroglüüfide tähendust ja see oli ütelnud resignatsiooni ning uhkusega pooleks.

„Mina olen veel ainus, kes neid lugeda oskab. Minust nooremad neid enam ei tunne."

Kas ei hakka nüüd ka eesti keel maapaoliste noorele põlvele nagu hieroglüüfideks muutuma?

Võibolla, aga too vana mees Teebas ei jäänud siiski viimseks hieroglüüfide tundjaks. Prantslane Champollion sai uuesti kätte nende võtme. Hieroglüüfid ei ole enam mingiks mõistatuseks, nendes väljendatud andmed ja tarkused on ammu taas mõistetavaks muutunud. Miski ei kao jäädavalt ja see on julgustav mõte.

(Järgneb)

Kolm tassi kohvi päevas tervisele kahjulik

CHICAGO (Reuter — AP) — Enam kui kolm tassi kohvi päevas põhjustab kolesterooli sisaldavuse tõusu veres ja seega suurendab võimaliku südame-ataki hädaohtu tervete, ent võrdlemisi tegevusetute meeste seas — seda näitavad vastava arstiteadusliku uurimisprogrammi tagajärjed, mis viidi läbi Stanfordi ülikooli arstiteaduskonnas.

Uurimisprogrammis kasutati 77-t hea tervisega meest, vanusepiiris 30—55 aastat, kes oma igapäevases töös on väheliikuvad ja enamasti istuvad. Programm viidi läbi Riikliku Südame, Kopsude ja Vere Instituudi rahalise toetusega ja selle juhtideks olid dr. Peter Wood ja dr. John Albers Washingtoni ülikoolist. Statist Paul Williams, kes oli ka tegev uurimisprogrammis mainis siiski, et tagajärjed ei tõesta, et kohv üksinda põhjustab kolesterooli sisaldavuse tõusu, vaid koos teiste teguritega nagu toidu valik, vanus, pinge ja suitsetamine.

USA's joovad 120 miljonit ameeriklast keskmiselt kolm tassi kohvi päevas — seda väidab Riiklik kohvitootjate ühing. „On veel liig vara teha oletusi, millist mõju selle uurimisprogrammi tagajärjed avaldavad kohvi müügile," ütles ühingu president George Boecklin. Ühing igatahes kavatseb omakorda probleemi uurida ja avaldab oma seisukohad hiljem.

Stanfordi ülikooli uurijad plaanitsevad kindlamini määritleda kohvis leiduvate mitmesuguste ühendite mõju kolesterooli sisaldavusele veres.

Hammaste terviseks

Kaks saksa hambaarsti olevat avastanud, et suhkruta tee joomine hoiab ära hambamädaniku. Tee, eriti Jaavast ja Keeniast imporditud, sisaldavat fluori. — Mida arvavad Toronto hambaarstid oma torontolastest kundede hammaste kohta, sest Toronto linn serveerib Ontario järvest pumbatud ja fluoritud vett? Fluoritud tee ega vesi siiski ei vabasta inimest hammaste pesemisest ega arstlikust kontrollist.

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1802
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

Mõtteteri

Üldiselt leiame, mida otsime, kuigi me ei näe muud kui seda, mida otsime, nii tähtsad kui need asjad oleksidki.

* Eedevus on nii sügavalt inimese südamesse juurdunud, et iga sõjamees, müürsepasell, köögitüdruk, pakikandja kiitleb ja tahab endale imetlejaid. Isegi filosoofidel on neid vaja. Ja need, kes selle vastu kirjutavad, tahaksid endale seda au, et nad on hästi kirjutanud. Ja need, kes seda loevad, tahavad jälle au sellest, et nad seda on lugenud. Ja mina, kes ma siin nüüd kirjutan, tahan võibolla sedasama. Ja võibolla need, kes mind loevad...

Pascal

* Ainus asi, mis meid meie hädades lohutab, on lõbutsemine. Ja ometigi on lõbutsemine meie kõige suurem häda. On ju tema see, kes takistab meid kõige rohkem iseenesele mõtlemast, ja kes meid hukatusse saadab, ilma et me seda märkaksime. Ilma lõbutsemiseta tunneksime igavust ja igavus paneks meid otsima mõnd korralikumat vahendit tema vastu, kuid lõbutsemine lahutab meie meelt ja viib meid märkamatult surma.

Pascal

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.
Kuulutuste hinnad
üks toll ühel veerul $5.—
esiküljel $5.50
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.
tel. 444-4832
Väljaspool tööaega:
Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Neljapäeval, 6. juunil 1985 — Thursday, June 6, 1985

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

KIREV MAAILM

TOKIO — Uudsed tänavasignaalid on võetud tarvitusele Jaapanis. Kuna inimesed tavaliselt punast või rohelist tuld ei viitsi jälgida, siis nüüd on tulesignaalidele külge monteeritud ka hääl. Vilkuva tule ajal hüüab naisehääl viisakalt: „Palun, oodake veel üks hetk." Rohelise tule juures ütleb naisehääl: „Ületage nüüd ettevaatlikult tänav!" Katset häälesignaalidega tehakse praegu Urava linnas. Kui sellel on edu, pannakse kõikjal üles helisignaalid.

ÖSTERSUND — Östersundis paiknev sukatehas Vinetta teatab, et on kavas hakata tootma naistesukki, mille põhiaineks on tavaline turvas. Keemikud on nimelt leiutanud mooduse, kuidas turbast saab teha toornailoni ja sellest omakorda kududa naisterahvastele elegantseid säärekatteid. Juba on käiku lastud nn. eelprojekt, millele asetatakse suuri lootusi. Loomulikult on meetod ülisalajane, kuid seda peetakse tasuvaks.

HELSINGI — Soomlaste alkoholitarvitus on vähenenud. Nii osteti tänavu nelja esimese kuu jooksul vähem alkohoolseid jooke kui möödunud aastal. Veinide müük kahanes 15% ja keskõlu müük 14%. Absoluutseks alkoholiks arvestatuna oli müük 4,3% väiksem kui samal ajal eelmisel aastal.

NEW YORK — TV-d vaatab keskmine ameeriklane 7 tundi ja 25 minutit päevas, näitavad viimased kokkuvõtted. Aasta tagasi oli päevase vaatamise keskmine aeg tunni võrra vähem.

NEW YORK — Haarang allmaaraudteedel Bronxis korraldati ühel ööl möödunud nädalal, milleks oli rakendatud 450 politseinikku. Arreteeriti või tehti protokoll 679 inimesele mitmesuguste seadusterikkumiste kohta. Vahi alla võetud 78-st isikust 40 olid tagaotsitavad kurjategijad. Protokolli said üle pöördvärava hüppajad, vagunites suitsetajad, lärmitsejad ja kaassõitjate tülitajad.

NEW YORK — Soomlased said möödunud aastal USA-s 155 patenti oma tooteile. Jaapanlasd aga patenteerisid oma tooteid 8732 patendiga.

BONN — 4,5 miljonit välistöölist Lääne-Saksamaal on muutumas sakslastele järjest suuremaks nuhtluseks. Türklastel on seal tekkinud salaorganisatsioon „Hall Hunt", mis terroriseerib peamiselt oma kaasmaalasi, kuid ka sakslasi. Jugoslaavia salapolitsei agendid käivad Saksamaal oma tagaotsitavaid otsimas, tegutsedes iseseisvalt ja ilma saksa politseid informeerimata. Palestiinlastel on omad terrororganisatsioonid juutide „tülitamiseks" ning Frankfurdis löövad omavahel suuri lahinguid pärslased ja iraagi rahvas, kuna nende maade vahel käib sõda. Lisaks kurdavad saksa ajalehed, et türklaste koolides Saksamaal õhutatakse lastes vaenu saksa kultuuri ja elustiili vastu.

BONN — Saksa lambakoer saab tänavu 87 aastat vanaks. Selle koeratõu aretas lõuna- ja kesk-saksa karjakoerast välja Preisi rittmeister Max v. Stephanitz ja tutvustas uut koeratõugu esmakordselt 1899. a. koertenäitusel. Saksa kombe kohaselt andis ta oma esimesele koerale vägeva nime: „Hektor Linksrhein, genannt Horand von Grafrath". Koera hakati aga kutsuma lihtsalt Hektoriks. Saksamaal on praegu 2 milj. lambakoera, nendest 10.000 sõjaväe ja politsei käsutuses. Prantsuse armee nõuab Saksamaalt iga aasta 800 väljaõpetatud koera. Mitu tuhat koera tuuakse aastas ka Ameerikasse. Ka Moskva olümpial olid saksa koerad korda pidamas. Elavalt nõutakse seda koeratõugu ka Jaapanis ja araabia maades. Koeri müüakse 500—1500 marka tükk, kuid araabia õlisheigid on mõnest eriti heast koerast maksnud isegi 300.000 marka. Iisrael ei armasta eriti neid koeri, kuna need olid Hitleri lemmikkoerad.

Toronto Eesti Ujumisklubi tähistas oma 25. aastapäeva kokkutulekuga Eesti Maja kohvikus. Pildil vasakult S. Laaniste, Mia Daniel, Helene Tiidus, L. Joselin, R. Viksten, E. Roodus, R. Aruvald, J. Daniel, J. Vajakas, Mai Kreem, seisavad A. Tiidus, Ü. Vastopä, R. Leis ja R. Kreem.

Foto: Vaba Eestlane

KOHO + TIN-BO korraldavad

SPETSIAALREISI HIINASSE

6. okt. Torontost
19 päeva $3639.— Can.

Lähemaks informatsiooniks helistada tel. 485-9437

KOHO INTERNATIONAL TOURS INC.
191 Eglinton Avenue East, Suite 104,
Toronto, Ontario M4P 1K1
Phone (416) 485-9437

ESTO'84 TORONTO 1980

ESTO'84 ALBUMISSE

trükitav eeltellijate nimekiri suletakse 31. mail. Tellimiste vastuvõtmine jatkub. Alates 1. juunist on uued hinnad, koos saatekuludega: Kanadas 37.00 Kanada dollarit. Teistesse riikidesse saates 31.00 USA dollarit.

Aadress: ESTO-85 ALBUM, 958 Broadview Ave. Toronto, M4K 2R6

Tihedamaid sidemeid keskjuhatusega

Inglismaa Eestlaste Ühingu üldkoosolek

16. märtsil toimunud IEÜ Esindajate Kogu koosolekule oli saabunud üle Inglismaa 29 esindajat, kes Londoni Eesti Majas vaatasid läbi aruanded ja arutasid uusi tegevussuundi ning valisid uusi juhtimisorganeid.

Koosoleku avas IEÜ esimees H. Heinastu, märkides et vaatamata 40-le paguluses veedetud aastale pole eestlased veel sulanud muu rahva hulka, vaid endise visadusega töötatakse seatud eesmärkide saavutamiseks. Peale etteloetud tervituste valiti koosoleku juhatajaks E. Raatma, abiks H. Linsi ja protokollijaks A. Ojasoo.

H. Heinastu andis üksikasjaliku tegevusaruande, alates välisvõitlusliku tööga, mis on olnud koostöös teiste organisatsioonidega mitmekülgne, on võetud osa ühiseist aktsioonidest,

muus osas jätkati rutiinipärast tegevust suvipäeva, laste suvekodu ja ajalehe „Eesti Hääle" väljaandmisega.

ESTO-84 pidustusest Torontos võttis Inglismaalt osa kuni 90 isikut, neist ühislennuga 43.

Osakondade ja liikmesorganisatsioonide aruanded esitati saadikute poolt või kirjalikult. Kõikjal on töö ja tegevus kulgenud hoogsalt, mõnes kohas siiski vananeva ühiskonna võimete kohaselt. Kuid võib siiski optimistlikult vastu minna uuele tegevusaastale.

Ka majanduslik olukord pole olnud kusagil takistuseks tegevusele. Keskjuhatuse kassaruande esitas laekur E. Tarn.

See näitas väikest ülejääki põhjusel, et esimees on mitmed väljaminekud võtnud enese kanda; ülejääk oli 43. 59 Inglise naela.

Kultuuri- ja koolifondi arvel oli 559.54, Eesti Rahvusfondis 2232.05, Invaliidide toetuskassas 1653.36, mis andis IEÜ üldbilansiks 7672.44 Inglise naela.

Pärast aruannete kinnitamist ja uue eelarve esitamist tegi laekur E. Tarn teatavaks, et ta peab kahjuks tervislikel põhjusil juhatuse tööst loobuma.

Inglismaa eestlaste ajalehe „Eesti Hääle" aruande ja eelarve esitas L. Turva, näidates et möödunud aasta tegevusaasta lõppes 819.63 Inglise naela suuruse ülejäägiga.

Pealelõunasel koosolekul arutati tegevuskava. Selle näidati senini väljakujunenud tegevuse jätkamist, suuremat rõhku omistati tihedamale koostööle allorganitega; välisvõitluse osas tihedamat sideneid seniste, kuid ka teiste eestlaste püüdlusile kaasaaitavate organisatsioonidega.

Üheks tegevuskavaga seotud punktiks oli noorte kaasa tõmbamine IEÜ tegevusse, kuid koosolek ei leidnud noorte rakendamise viisis rahuldavat lahendust ja asi jäeti juhatuse lahendada.

Nii oligi Eesti Selts „Tuleviku" poolt palutud keskjuhatuse tegevuskavasse võtta allorganite esindajaist koosneva komitee kokkukutsumine küsimuse arutamiseks laiemal pinnal „Tammsaare" asula või hoone muretsemise asjus, kuna noortel idee algatajatena puuduvad võimalused ja kogemused selles küsimuses edasi minekuks. Nende eneste arvates olevat idee ühiselt teostatav.

Valimistel esitati esimehe kohale ainsa kandidaadina senine esimees H. Heinastu, kes valiti ühel häälel. 8-liikmelisse juhatusse valiti K. Sheldon, H. Linsi, L. Lembra, K. Toom, A. Eistrat, M. Tisler, R Rajamets ja T. Kajando; revisjonikomisjoni A. E. Aaviksaar, H. Läänemägi ja E. Pärnsalu. ER'i toimunud valiti tagasi endises koosseisus H. Heinastu, T. Reigo ja H. Linsi.

„Baltic Cruise" eesmärgist rääkis IEÜ esindaja Balti nõukogus N. Morley-Flitcher, öeldes et sellega tahavad balti noored näidata oma rahvustunnet.

Sõit on kulukas ja pole teada kas Inglismaalt on eesti noori sellest osa võtmas.

IEÜ juhatus võiks anda toetust 200 Inglise naela ulatuses.

Esimees H. Heinastu tänas lõpetamisel esindajaid ja soovis, et edaspidi allorganite aruanded sisaldaksid ka ettetulnud raskusi ning soove, mis hõlbustaksid keskjuhatuse tööd.

JÕEKÄÄRUL
MÜÜA SUVILA
Tel. 239-6590

Nalja

„Kas teie mees tuleb endiselt hilja koju?"

„Ei, enam mitte, ma mõtlesin selle vastu välja hea abinõu. Iga kord kui ta püüab tasakesi tuppa tulla, küsin ma: „Kas see oled sina Hans?"

„No, ja mis sellest?"

„Minu mehe nimi on Robert."

☆

On õhtutund. Mees vaatab televiisorit, naine loeb raamatut.

„Kuula, kallis kui imeilusasti on siin raamatus öeldud: Abielu on sadam, kus on kohtunud kaks elulaeva!"

„Jah," ohkab mees, „tuleb välja, et mina olen kohtunud sõjalaevaga . . ."

Lirts '85 Jõekäärul

Pingsad rahvatantsu õppepäevad

25. ja 26. mail toimusid Jõekäärul järjekordsed KUNGLA rahvatantsu õppepäevad nimega LIRTS. Nimi pandi esimestel säärastel õppepäevadel ja kirjeldab häält, mida jalg tegi, kui porilompide vahel Kotkajärvel tantsisime.

Sellel aastal algas tegevus ilusal päikspaistelisel päeval. Aga, et nimi võiks endiseks jääda, saatis taevataat viimasel päeval ohtrasti vihma.

Paarkümmend tantsuhuvilist tuli kokku Torontost, Ottawast, Buffalost ja Indianast, et arendada oma teadmisi rahvatantsu õpetustehnikast, ajaloost ja eesti keelest ja kultuurist. Reede õhtul kuulsime Toomas Metsalalt, kuidas elevanti tuleb süüa ja kuidas seda teadmist kasutada rahvatantsu õpetamisel. Tuletasime meelde tantsusamme ja oskussõnu ja õppisime, kuidas tantsu analüüsida.

Peale soojendusharjutuste, Kati Kütti juhtimisel, algas laupäeva hommikul tantsude õppimine, kus iga osavõtja pidi teistele ühe uue tantsu õpetama.

Kuulasime Toomas Küttilt loengu organisatsioonist ja organiseerimisest ja Harry Mürk rääkis meie juurtest ja soome-ugri keeltest. Õhtul pidi igaüks looma antud muusikale uue tantsu ja selle esitama. See õnnestus haruldaselt hästi ja saime nautida toredat eeskava vastloodud tantsudest.

Pühapäeval kuulsime Kalevalast ja proovisime laulda väga vanu soome ja eesti rahvalaule. Õppisime Toomas Metsalalt eesti rahvatantsu ajalugu.

Lisaks õppimistele, saime väga hästi süüa tänu koka Kadri Koop'ile. Käisime mõnusas Jõekääru saunas ja igaüks sai nii palju ja kaua laulda kui süda soovis. Laulutujule aitasid kaasa Priit Aruvald ja pillimehed Petrid Jeeger ja Sõrra. Ainult magada sai vähe!

KUNGLA rahvatantsu õppepäevadest osavõtjad. Vasakult paremale: 1. rida — Peter Sõrra, Ingrid Kütt, Toomas Metsala, Reet Marley, Katrin Tammark, Harri Mürk. 2. rida — Katrin Kütt, Rita V. Kütti, Robert Paju, Juta Metsala, Michael Sadul. 3. rida — Mai Põvat, Monika Kask, Kadri Koop, Toomas Kütt, Peter Jeeger.

Foto: J. Säägi

* Prof. Felix Oinas Indiana ülikoolist valiti järgmiseks aastaks Ameerika Folkloristide Ühingu Fellow's Organisatsiooni presidendiks. Viimaseil aastail oli ta sama organisatsiooni sekretäriks ja asepresidendiks. Ta on lõpetanud kahe oma peatselt ilmuva teose käsikirjad. Valmis on „Vargamäe tõde ja õigus" ning ka käsikiri Soome-Karjala eesti rahvalauludest ja mütoloogiast, mis ilmub koostöös Soome Kirjanduse Seltsiga ja on mõeldud pühendusteoseks „Kalevalale" selle juubeli puhul.

* Kalifornia ülikooli (UCLA) poolt austati Herman Kabet nn. „Performance Awardiga". Seda autasu antakse töötajaile, kes on näidanud pikema aja vältel kiiduväärset tööd. H. Kabe tuli USA-sse 1963. aastal üle Rootsi ja Venetsueela. Paarikümne aasta jooksul ta on avaldanud 12 artiklit, mis käsitlevad fototehnilisi probleeme elektroon-mikroskoopia ja valgus-mikroskoopia valdkonnast. Bioloogia osakonnas kuulub H. Kabe ülesannete hulka üliõpilastele fotograafilise tehnika õpetamine, kes on valinud elektroon-mikroskoopia oma erialaks.